

**ANDRÉ VAN DUIN
DOET 'ER WAT
DINGEN BIJ'**

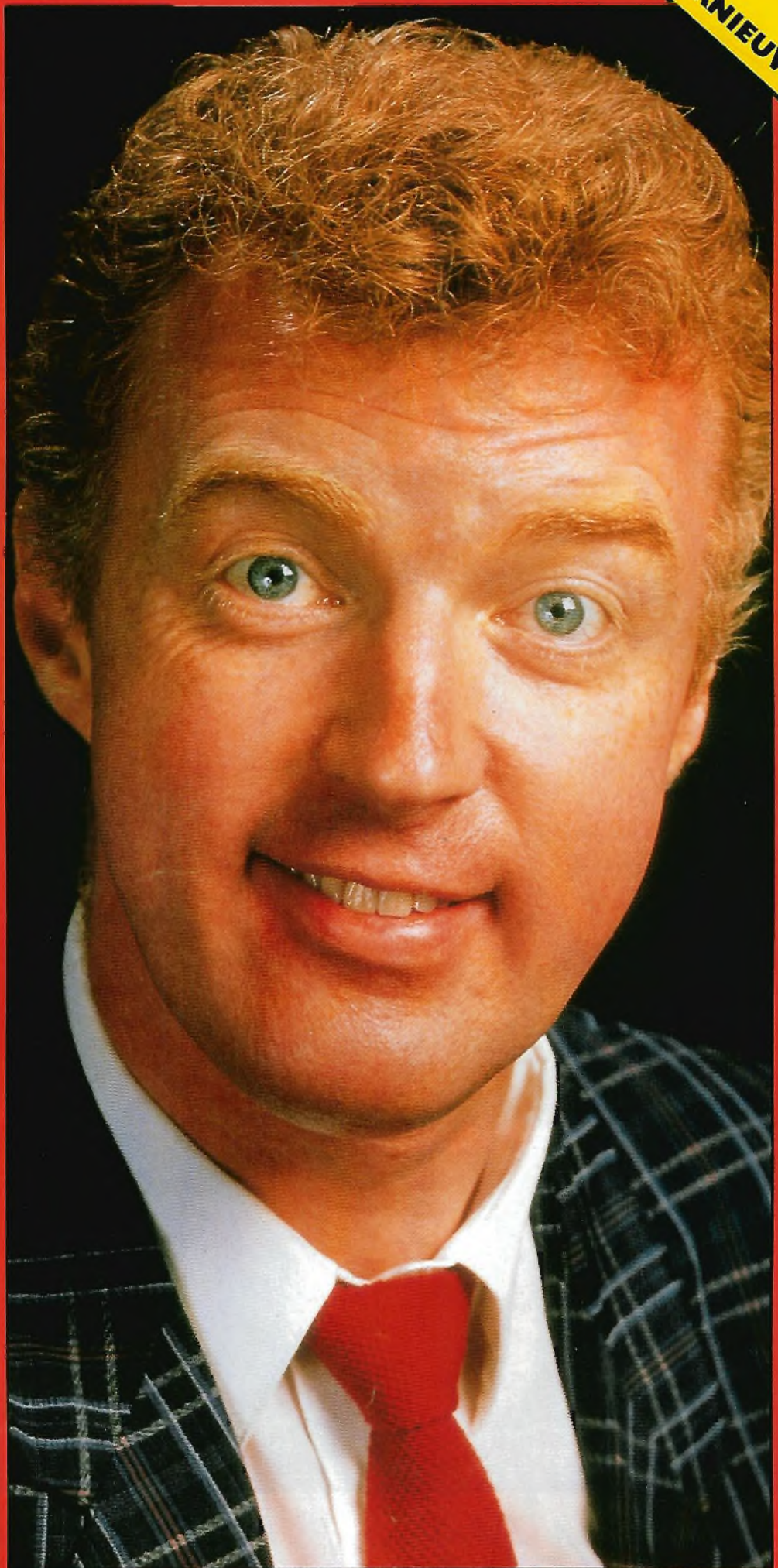
**JINGLEMACHINES
EN WAAROM NIET**

**BACKING-VOCALS
OP DE VOOR-
GROND**

**KABELKRANTEN:
EEN ABSURD
COMPROMIS**

**RADIO NOORDZEE
NOG STEEDS
IN BELGIË**

Het FRM verschijnt 10 x per jaar
Losse nummers: f 5,25/BF 105
14e jaargang nr. 7
Augustus 1987

maxell audio Er is een verschil tussen muziek horen en muziek beleven. Dat laatste gebeurt pas wanneer je niet meer door flutter, ruis en drop-outs wordt herinnerd aan de harde technische werkelijkheid. Muziek beleven – een sensatie die maar weinig merken je kunnen geven. Misschien zelfs maar één: Maxell. Als je Maxell eenmaal hebt beleefd, klinkt zelfs de prijs je als muziek in de oren...

WIJ DE TECHNIEK, JIJ DE SENSATIE.

MAXELL THE TAPE

MAXELL AUDIO CASSETTES STAND NORMAL: UR, UD I, XL I, XL I-S, STAND HIGH: UD II, XL II, XL II-S, STAND METAL: MX

Het FRM is een uitgave van:

Rinand Media bv

Adres: Postbus 1247,

1000 BE Amsterdam

Telefoon 020-683178

Druk: Nimo-Druk,

Monnickendam

Distributie: Betapress,

Gilze

Advertenties: Jan Palmer

Abonnementen: per

acceptgiro of postwissel

Ontwerp: Jan-Tiedo Huese

Illustraties: Martin de

Groot

Hoofdredactie: Jeroen van

Baaren

Medewerkers:

Jan Palmer, Karina Tijssens, Ruud

Beerents, Rene Bekking, John

Wendale, Wim de Valk, Jochem

Zandvliet en vele anderen.

Fotografie: Peter

Mathijssen, Menno Dekker,

Piet van Rooijen e.v.a.

Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd door middel van boekdruk, foto-offset, fotokopie, microfilm of welke andere methode dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Radio Noordzee in België	2
André van Duin doet 'er wat bij'	6
Kort nieuws	12
Zeezendernieuws (?)	13
Kleine advertenties	16
Backing-Vocals op de voorgrond	18
Brieven	23
Geluid als probleem	24
Bericht van Wim van boord	27
Kabelkrant	28
Jinglemachines en waarom niet	30
Nieuwe Philips CD-speler	34
Het evangelie van Johan Maasbach	37

Foto voorpagina: Kippa

RADIO NOORDZEE - WATERVLIET GEEN "HOBBY-RADIO"

Radio Noordzee is een, door de Belgische overheid erkend, commercieel radio-station. 24 uur per dag professionele regionale-radio voor Watervliet en omgeving, en niet bang voor concurrentie. "We maken professionele radio. Geen 'hobby-radio' met mensen die het 'radio-maken' niet serieus nemen. Voor amateurs is bij ons geen plaats".

Uit onderzoeken is gebleken dat de meeste mensen in deze regio niet zo gesteld zijn op al te harde- of merkwaardige muziek genres.

Studio in Watervliet van Radio Noordzee

Oost-Vlaanderen, België. Vanuit Watervliet, een klein plaatsje op 500 meter afstand van de Nederlandse grens, opereert Radio Noordzee. Een toepasselijke naam voor een niet ver van de kust gelegen radio-station.

Noordzee werd opgericht in 1981, en functioneerde destijds uitsluitend als "weekend-station". Nu is het uitgegroeid tot een professioneel radio-station; toonaangevend voor de regio Watervliet. Radio Noordzee zendt uit op 103.2 Mhz., en is erkend door de Belgische overheid. Voorzitter van de VZW, Ronald van der Hoeven: "Die erkenning heeft best lang op zich laten wachten. Voor 1980 was de situatie hier vergelijkbaar met de huidige situatie in Nederland.

Het kon flink tekeer gaan met de Rijkswacht en de overige ambtenaren.

Op een zeker moment was er een franstalig radio-station, in Wallonie, die het ook leuk vond om een zendertje in de lucht te brengen. Op deze actie zou reactie volgen. De RTT stond op het punt om die bewuste 'piraat' het zwijgen op te leggen, toen plotseling iemand binnen het Ministerie te kennen gaf deze actie te willen uitstellen tot nader order. Vanaf dat moment ontstond er in België een enorme 'wildgroei' van illegale radio-stations. Raad je de koekoek! Vervolgens heeft men maar besloten om de radio-stations niet meer op te pakken, maar er naar te streven

het geheel te legaliseren.

Er zouden heel wat jaren overheen gaan voordat legalisatie een feit was. Intussen mocht iedereen blijven uitzenden, mits je je aan de regeltjes hield: niet al te veel vermogen stoken, en vooral niet storen. Uiteindelijk bleven in 1986 enkel nog gelegaliseerde stations over. De rest is intussen categorisch opgepakt. Illegaal in België een radio-station opstarten is nu bijna niet meer te verwezenlijken.

Wij voldoen nu aan de door de overheid gestelde eisen. Technisch impliceert dat: met een goedgekeurde zender werken, zorgen dat de zaakjes in de studio geregeld zijn, en je houden aan het voorgeschreven vermo-

Radio Noordzee op lokatie

gen van 100 Watt- effectief. Verder is het zaak om je ook administratief en programma-technisch te kunnen verantwoorden aan de overheid.

Hoe je een professioneel radiostation realiseert? Ik denk door het beroepsmatig aan te pakken. Er zijn veel 'loslopende' DJ's die graag plaatjes willen draaien. Wij stellen behoorlijke eisen aan onze medewerkers. Het gebeurt wel eens dat er disc-jockey's komen aanwaaien die inmiddels een aardige 'kijk' op het medium hebben.

Mensen die genoeg kwaliteiten in huis hebben om zelfstandig een goed programma te maken. Maar er zijn er ook die soms wel drie jaar nodig hebben om een beetje redelijke DJ te worden. Wij proberen onze medewerkers zo goed mogelijk te begeleiden.

Overdag, tijdens de dichtbeluisterde uren, programmeren we ervaren DJ's die verstand van zaken hebben.

In de avonden programmeren we wel eens mensen die, zoals wij dat noemen, 'in opleiding' zijn. Die mogen niet op al te populaire uren terechtkomen.

Onze programmaleider is er verantwoordelijk voor dat de disc-jockey's zich ook aan het 'format' houden. In principe is iedereen vrij om te draaien wat hij wil.

In het verleden is het echter wel gebeurd dat iemand het echt te gek maakte. Teveel 'harde' mu-

ziek. In dergelijke gevallen krijgt een medewerker dat van de programmaleider te horen, en wordt hij tot orde geroepen. Ik vind het moeilijk om kort aan te geven wat een goede disc-jockey is. Hij moet vooral een eigen stijl van presenteren hebben. Geen imitaties van....ach, vul dat zelf maar in.

Bij ons heeft iedereen voldoende vrijheid om een eigen stijl te ontwikkelen. Doch, het mag absoluut niet hinderlijk voor het publiek zijn. Kwasië grappig wezen, of misplaatste humor uitkramen is uit den boze. Gewoon niet teveel ouwehoeren".

Radio Noordzee werkt op commerciële basis, en wordt zodoende bekostigd uit de opbrengst van reclame-boodschappen. Overdag worden voor en na het nieuws commercials uitgezonden van in de regio gevestigde bedrijven. "Per etmaal mogen we maximaal een uur aan reclame-boodschappen uitzenden.

Per uur niet meer dan zeven minuten. Om het geheel herkenbaar te maken voor de luisteraar, worden de reclame-blokjes ingeluid met een melodietje. Ons advertentie-pakket bestaat voor 40 percent uit Belgische-, en voor 60 percent uit Nederlandse adverteerders. Maar met het geld dat daaruit binnenkomt kunnen we net het station draaiend houden.

Helaas is het uitgesloten om onze medewerkers een betaalde

baan te bieden. Wellicht in de verre toekomst, maar momenteel is dat niet haalbaar.

De enige die momenteel betaald krijgt voor zijn diensten is Leen Oele. Hij is in vaste dienst als programmaleider /stationsmanager. Voor onze overige dertig-medewerkers blijft het bij vrijwilligerswerk.

OP ROLLETJES

"Onze studio's bevinden zich momenteel in een boerendorpje, op het erf van een van onze medewerkers. We beschikken over een schitterend studio-complex. Helaas is dat twee jaar geleden volledig door brand verwoest. Er moest snel naar een redelijk alternatief worden uitgekeken; een erf dus.

Nu zitten we in een zogenaamde 'porta-cabine', een klein verplaatsbaar hokje van drie bij zes meter. Daar worden de meeste programma's gemaakt. Onze zender is daarin ondergebracht, en er is zelfs een piep- kleine nieuwsruimte aanwezig. Natuurlijk is dit een noodoplossing. We hopen binnenkort, nabij het erf waar we nu staan, een stuk grond te pachten.

De bouwplannen voor een nieuwe studio liggen al klaar. Maar we kunnen het hier nog wel even uithouden. Temeer omdat de meeste medewerkers thuis een eigen opname-mogelijkheid hebben waar ze eventueel program-

ma's kunnen opnemen. Daarnaast beschikt het station nog over drie extra studio's waar onder andere reclame-bandens worden gemonteerd. In feite is onze 'porta-cabine' een volwaardig radio-station, maar dan op zeer kleine schaal. Vanaf zeven uur 's morgens tot tien uur 's avonds worden daar de meeste programma's gepre-

senteerd. Daarna wordt een non-stop band gestart. De formule voor onze programma's is tamelijk eenvoudig. We draaien het zogenaamde 'middle of the road' genre. Muziek uit de 60-er- en 70-er jaren wordt subtiel afgewisseld met 'nieuw' materiaal. Uit onderzoeken is gebleken dat de meeste mensen in deze regio niet zo gesteld zijn op

al te harde- of merkwaardige muziek genres. Vandaar dat wij een gevarieerde mix van oude en nieuwe platen aanbieden. Onze belangrijkste doelgroep is de leeftijdsklasse 15 tot 55 jaar. Verder verzorgen wij natuurlijk informatieve programma's, waar onder streek-informatie voor België en Zeeland. In het ochtend-programma, van

Hier hebben wij niets aan toe te voegen

48 (of 58 als je heel stelt) beslist een goede keus.

de ten is dit je en te in vel e-s- pr- rg ex

Conclusie
De Teac 48 is een degelijk geconstrueerde acht-sporen machine met tal van nuttige voorzieningen die op de voorganger, de 80-8 ontbreken. Aangezien de prijs nauwelijks hoger is dan die van de 80-8 toen, mag je concluderen dat deze recorder veel waar voor het geld levert. Voor de gemiddelde amateur is deze recorder misschien minder interessant, voor min of meer professionele toepassingen vooral wanneer er met beeld gesynchroniseerd moet worden verdient de 48 alle aandacht.

Alle recorders hebben een SMPTE Sync connector, waardoor ze via een synchronizer met andere recorders kunnen worden gesynchroniseerd.

De Tascam 40-serie van Teac:
48 8-sporen op 1/2"
44 4-sporen op 1/4"
42 2-sporen op 1/4"

TASCAM

lexicon

MRL

SWITCHCRAFT

Urei

AEG Nederland NV

Voor inlichtingen en verkoopadressen AEG-Telefunken Ned. N.V., Afdeling Professionele Audio- en Videotechniek, Aletta Jacobslaan 7, 1066 BP Amsterdam, tel. 020-5105/486-5105/483-5105/473.

De Nummer 1 van België en De Nummer 1 van Gent (B) Kwamen naar de Nummer van Nederland!!!

Gefeliciteerd
Radio Antigoon
en Radio Go

Doe ook als
de besten
en kom naar
DE BESTE!

met jullie fantastische
nieuwe 'Vijf Sterren-jingles'
van Top Format/Media General.

TOP FORMAT productions b.v.

De succesformule voor radio in de Benelux.

POSTBUS 6040, 2001 HA HAARLEM/HOLLAND, TEL. 023-320640/310522, TELEX 41605 TKOM/TOP, TELEFAX 315473

zeven tot negen uur, richten wij ons speciaal op het publiek dat 's ochtends, alvorens men naar het werk gaat, nog snel even wat lokale informatie wil horen. Een programma met aktualiteiten, afgewisseld door lichte muziek. Als informatie-bron benutten we andere nationale zenders en streekbladen.

Daarna volgt een programma dat zich meer op de 'huisvrouw' richt. Hierin wordt streekinformatie afgewisseld met items en interviews over het verenigingsleven in de regio. Om twaalf uur begint ons lunch-programma.

Bijzonder veel flauwekul op een humoristische wijze gebracht. Dan wordt ook wat meer aandacht besteed aan verzoekplaten.

Gewoon een gezellig, niet al te moeilijk, lunch-programma. 's Middags gaan we ons wat meer naar het jongere publiek richten door bijvoorbeeld op locatie uitzendingen te verzorgen. In de zomermaanden bezoeken we dan evenementen en braderijen. Omdat we volgens de wet geen gebruik mogen maken van straalzenders, moeten we ons hierbij beperken tot semi-live uitzendingen.

Natuurlijk kunnen we voor een straalverbinding de BRT of de NOS benaderen, enkel dan is onze stations-kas snel leeg".

'DOORPRIKKEN'

Tussen de programma's door verzorgt Radio Noordzee, op elk heel uur, eigen nieuwsuitzendingen. Een aparte nieuwsredactie is hier verantwoordelijk voor. Er zijn radio-stations die het nationale nieuws gewoon 'doorprikken'.

"Wij niet. Bij het samenstellen van het nieuws houden we er rekening mee dat wij regionale radio maken. Dus moet je ook regionaal nieuws brengen.

De informatie verkrijgen we uit de diverse streekbladen en via een computer die in directe verbinding staat met een uitgever van een krant.

Deze uitgever levert ons op contract-basis nieuws en aktualiteiten, en uit dat aanbod wordt door ons een selectie gemaakt. In deze regio gebeuren niet veel spectaculaire dingen, doch wanneer er wel iets spectaculairs gebeurt willen wij daar snel melding van doen.

Het maken van verantwoorde ei-

gen nieuwsuitzendingen kost veel geld, maar het komt de populariteit van het station ten goede. Het zou heel eenvoudig zijn om het nieuws van de BRT te relayeren.

Maar ten eerste is dat verboden, en ten tweede is de BRT alles behalve aktueel. Daar wordt 's ochtends om zeven uur pas melding gedaan van nieuwsfeiten die wij de avond ervoor al hebben uitzonden. De BRT kan, bij wijze van spreken, beter ons nieuws relayeren. Met onze nieuwsuitzendingen willen we aktueel blijven.

Samen met de programma's is dat bepalend voor de luisterdichtheid van het station. De 'Noordzee-formule' blijkt tot op heden zeer succesvol te werken. Desondanks vind ik dat er toch nog heel wat te verbeteren valt.

Maar momenteel steken we wel met kop en schouders boven de rest uit, en daar zijn we best een beetje trots op.

We maken professionele radio. Geen 'hobby-radio' met mensen die het 'radio-maken' niet serieus nemen. Voor amateurs is bij ons geen plaats".

Jan Palmer

ANDRÉ VAN DUIN IS ARTIEST, EN "DOET ER GEWOON WAT DINGEN BIJ"

Hij is al jaren zo'n beetje de meest bekende Bekende Nederlander. Ooit begonnen als bandparodist maakt hij nu revue's, tv-shows, radio programma's en dat alles in de ruimste zin van het woord. Sinds kort vult hij ook een moppen-pagina in het weekblad Privé. Naast deze ongelofelijke produktiviteit is hij ook nog geregeld leuk. Alle reden dus voor een gesprek met Duin, André van.

Tijdens een pauze in de opnamen voor 'de' V & D commercials tref ik André van Duin. Als ik ergens in het gesprek vraag of hij iets niet ontzettend vervelend vindt, antwoordt hij met een serieus gezicht: "nou, ontzettend..". Dit bevestigt meteen de eerste indruk: rustig en zakelijk, maar wel leuk. En als hij lacht moet je meelachen. Gelukkig praat hij meer dan hij lacht.

"Radio Noordzee,...", zegt hij als ik er aan refereer. "Ehh..., John de Mol sr belde op, of ik niet een uurtje programma wilde doen. Er zaten meer artiesten op die zender, Vader Abraham en ik weet niet verder wie allemaal. Een aantal mensen maakten daar een uurtje. Want ze wisten natuurlijk totaal niet hoe ze het vol moesten krijgen; het ging 24 uur per dag maar door. Toen ik er aan begon bestond Dik Voor Mekaar nog niet: het heette de 'Abominabele top 2000', door André van Duin, en die deed het natuurlijk abominabel. Het was gewoon een hoop herrie, met wat grapjes er in. We hadden zogenaamd een man die de koffie rond bracht, dat was eigenlijk al een beetje een Ome Jooop figuur. En naderhand bij de NCRV... Ferry de Groot deed de techniek bij Noordzee, en we werkten al tijden samen. Bij de NCRV kon Ferry de techniek niet meer doen, daar hadden ze eigen technici. Dus is Ferry in het programma zelf mee gaan doen. Dat is uitgegroeid. Er kwamen steeds meer typetjes bij. Bep en Toos, Dikke Leo, Harry Nak,... Het bleef wel hetzelfde programma, maar het veranderde steeds."

Zelf in die jaren nog gevaren ?

" Een keer. Gewoon, om even te kijken, een uurtje. Maar ik heb nooit vanaf het schip uitgezonden. Wat ik van het bootje vond? Een puinhoop. Een absolute puinhoop. Wel leuk om een keer gezien te hebben, maar het lijkt me verschrikkelijk om daar een week op te zitten. Ik denk dat ik tegen de wanden op zou vliegen.

En toen wij gingen was het nog mooi weer. Ik hoor nu wel eens Monique. Dan: "Vanaf een licht woelige Noordzee...". Nou, denk ik dan, 'een licht woelige Noordzee', daar ben je mooi klaar mee.. "

Na Noordzee ben je overgestapt naar de NCRV. Gezien het weinig flitsende karakter van die omroep achteraf

een vreemde stap. " Nou, nee. De NCRV kwam als eerste naar ons toe, zo van 'god, kunnen jullie dat programma niet bij ons komen maken? '. Dus zijn we naar de NCRV gegaan. Het had net zo goed de TROS kunnen zijn, het maakt me niet uit voor wie ik werk of wie het uitzendt.

"Soms zit ik thuis, en dan denk ik 'waar word ik nu zo nerveus van? ' Blijkt mijn radio aan te staan. Dan zet ik hem uit, en word ik weer kalm.. "

Natuurlijk, de AVRO, TROS en Veronica zijn de meest voor de hand liggende omroepen. Omdat die gewoon een algemeen publiek hebben. Maar ook voor de KRO en de VARA heb ik gewerkt. Alleen voor de EO heb ik nog niets gedaan,- de rest heb ik allemaal gehad. En het wonderlijke bij de NCRV was dat we vrij ver konden gaan. Die vereniging luisterde gewoon nooit, denk ik nu achteraf. Want we gingen toch vrij ver met de onderwerpen die we behandelden. We hadden sex-clubs, en Ome Joop zat vieze films te kijken, dat soort dingen. Het ging allemaal maar gewoon door op die zender. Alleen 'Oh Jé' mocht je niet zeggen, dat stond voor Jezus. En 'ach God', dat lag ook moeilijk. Daar waren ze dan weer heel streng in. "

Zou een programma van jou voor een andere omroep er ook anders uitzien?

" Ik denk het wel. Een Veronica bijvoorbeeld is veel minder bang om wat leden te verliezen dan een TROS of AVRO. Die moeten ontzettend hun best doen om de achterban vast te houden. Een programma als Verona zou bij de TROS nooit kunnen. Als je de humor ziet die Verona brengt, veel bloot, mensen worden met naam en toenaam genoemd, overal wordt tegen aan geschopt, en vaak heel leuk hoor,- ik zeg er niks negatiefs over, maar een TROS zou het niet brengen. De 'wat oudere' omroepen zijn daar vreselijk bang voor. En ik vind dat je af en toe best een stapje verder kan gaan. Maar wat dat betreft heb ik zo 'n raar image opge-

bouwd. Bij het minste of geringste wat ik doe hangen er mensen aan de bel. Maak ik een plaatje dat 'mijn opoe een zadel op haar rug heeft', krijg ik meteen de hele bejaardenbond over me heen. Dat 'bejaarden ook mensen zijn'. Nu voor de TROS vertel ik hele gekuiste mopjes. Daar komt geen onvertogen woord in voor. Ik heb een typetje, Harry Gossip, die vertelt de moppen en daar lul ik dan wat doorheen met een tweede band. Daar komen iedere week zo 'n vijf, zeshonderd brieven op met moppen. Het merendeel daarvan is of heel schuin, of heel oud, of al eens een keer gedaan voor de radio. Dus dat moet je allemaal selecteren.

Dan hou ik een paar mopjes over die net gaan. Je moet er echt heel voorzichtig mee zijn; het mogen geen vrouw-onvriendelijke mopjes zijn, het mag niet over bejaarden gaan... Nou, negers en joden,- daar ben ik het mee eens, dat kan niet. Belgenmoppen is dan het enige dat nog wel gaat. Toch moet je ook dat niet te veel doen. Die belgen luisteren tenslotte mee, en die gaat het ook wel eens vervelen. Hoe leuk die moppen ook zijn, trouwens. In dat programma moet het gewoon allemaal gezellig zijn. Er luisteren een hoop oudere mensen, op dat moment. Voor mij zit Herman Emmink, en na mij Willy Walden. Toch is het niet zo dat ik niets meer kan doen. Je moet een beetje een bord voor je hoofd hebben, anders kom je er natuurlijk nooit. Je hoort het wel als je te ver gaat. Ik trek mijn eigen grenzen: zover ga ik en niet verder. Ome Joop was wat dat betreft een enorme uitlaatklep. Die kon alles over iedereen zeggen zonder dat hem dat werd kwalijk genomen. Hij kon over iedere artiest gewoon zijn mening geven,- die man was toch gek. Dat soort dingen had ik nooit als André van Duin kunnen zeggen. Weet je, de mensen hebben altijd wel wat te zeuren als je iets doet op radio of televisie. Er zijn er altijd, die reageren. Meestal als ze iets niet goed vin-

den. Als ze het wel goed vinden hoor je vaak niets. Dat programma van de KRO, 'Ratel', daar hoor ik soms die gesprekken. Dan denk ik van mensen, mensen, waar maak je je in godsnaam druk over. Ik zou er niet op komen om te bellen over het feit dat de das van Fred Emmer scheef zat. Dan zat die das niet helemaal recht, nou en? Daar ga je toch niet over oppellen? "

Radio & Televisie....

" Het heeft allebei wel iets. Radio vind ik heel leuk omdat ik het in mijn eentje kan doen. Ik doe het thuis, wanneer ik er zin in heb. In mijn eigen studiotje. Indertijd ben ik begonnen met bandrecorder- montages en gekke beken trekken. In die zin is radio en monteren altijd een beetje een hobby van me geweest. TV is leuk, maar daar heb je zoveel mensen bij nodig. Decors, kostuums, make-up enzo, het moet allemaal zichtbaar gemaakt worden. Radio is veel makkelijker: als er op de radio een muur moet

" Ome Joop was een enorme uitlaatklep: die zei dingen die ik als André van Duin nooit had kunnen zeggen. "

omvallen, nou, dan zet je een geluidsband op. Hup, weg muur. Voordat er op tv een muur is omgevallen komt er heel wat kijken. Theater, vin-ik ook leuk om te doen. Het enige nadeel daarvan is dat je iedere avond hetzelfde zegt. 200 keer achter elkaar. Op radio & tv vertel je het één keer, en weg is het. Maar op de radio is het luisterpubliek natuurlijk wat beperkter. Dus die ene héél goede grap kun je beter voor tv bewaren. Daarmee bereik je dan een veel groter publiek.

" Het maakt me niet uit voor wie ik werk of wie iets uitzendt.(...) Alleen voor de EO heb ik nog niets gedaan,- de rest heb ik allemaal gehad. "

***Als je geen reclame maakt,
gebeurt er
iets verschrikkelijks . . . .***

Niets

B&M Producties

Zeeburgerpad 33. 1019 AA Amsterdam. Tel. 020 - 658551

Dat vind ik een beetje zielig voor de radio....

"Ja, maar zo is het nu eenmaal. Ik ben ook niet een specifieke radioprogrammamaker. Ik ben artiest en doe er wat dingen bij. Er zijn ook mensen die écht radio maken, die dagen zitten te klooiën voordat het naar hun zin is. Vind ik goed, zonder meer. Zelf luister ik voornamelijk naar Hilversum 2. Ik hou niet zo van muziek op de radio. Dan zet ik zelf wel een bandje op, plaatjes draaien vind ik niet zo interessant. Als ik in de auto zit vind ik het lekkerder wanneer iemand tegen me aan praat. Zo 'n forumdiscussie met een aantal journalisten, - dat vind ik heerlijk om naar te luisteren. Gezellig gelul over onderwerpen. En of ik het daar nou mee eens ben of niet... Ik vind het leuker dan plaatjes. Die hoor ik de hele dag al. Of spelletjes. Het merendeel daarvan is zo enorm dom."

Na jouw radioprogramma komt die hond. Is dat niet vervelend ?

"Het is voor een bepaald publiek bedoeld, he? Je hebt het met televisie ook niet te bepalen waar je voor of na zit. Omroepen zelf bepalen dat ook niet. Die moe-

ten uren vullen. Maar nee..., ja, toch, het maakt me natuurlijk uit. Het ligt er aan hoe de mensen naar de radio luisteren. Heel vaak staat dat ding de hele dag aan, terwijl je het niet eens merkt. Ik heb ook wel eens dat ik thuis zit, en dat ik zenuwachtig word. Dan denk ik 'waar word ik nou zo nerveus van?'. Blijkt mijn radio aan te staan. Dan zet ik dat ding uit en dan word ik weer kalm. Men hoort het gewoon niet meer. Het is behang geworden. Ik denk niet meer dat de mensen echt afstemmen op bepaalde radioprogramma's, zoals

ze dat vroeger deden. In dat licht gezien kun je beter op Hilversum 3 zitten. Maar ach,...."

Sommigen vinden Joop van de Ende Producties enorm worst. Wat is jouw mening ?

"Ja, wat is mijn mening. De programma's worden ontzettend goed bekeken, ze halen de hoogste kijkdichtheid en cijfers. Wie ben ik om daar kritiek op te hebben? Het wordt gevreten als koekjes. Er komen amusementsprogramma's vandaan, geen cul-

"Ja, die spotjes. Die zijn zo kort. Er zijn 15 seconden om én het artikel te verkopen, én leuk te zijn. Dat is heel moeilijk. Op tv had ik het spotje nog nooit gezien, maar van de week zat ik even thuis, en toen kwam het langs. Ik enthousiast, en kijken, maar het was al weer voorbij."

"Het wonderlijke bij de NCRV was dat we vrij ver konden gaan. (...) Die vereniging luisterde gewoon nooit, denk ik nu achteraf."

Duin, André van.

tureel hoogstaande programma's. Dat is de bedoeling ook niet. Het is bedoelt om te amuseren. Daar voldoet het dacht ik voor de volle 100 % aan. Het zijn dan misschien allemaal maar tijdelijke dingen, maar dan komt er toch weer wat anders voor in de plaats. De 1-2-3-Show was een gigantisch succes, en dat dondert dan toch weer in elkaar. Ik kom ook steeds weer met een ander formuletje. Je hebt Ep Oorklep gehad, Flip Fluitketel, Simon Naaigaren.. noem maar op. Je moet toch steeds weer een andere vlag hebben die de lading dekt. Maar de lading blijft in principe steeds dezelfde. Zo ben ik begonnen, en zo ben ik blijven werken. Voor een groot publiek.

"Zelf luister ik voornamelijk naar Hilversum 2. Ik hou niet zo van muziek op de radio. Plaatjes draaien, dat vind ik niet zo interessant."

daardoor komt het intellectuele publiek nu ook naar mijn revue's. Ze denken dan toch 'Oh ja, die van Duin, die was van die Dik voor Mekaar Show, die had toch wel harde dingen...'. Onzin, helemaal niet hard bedoeld, die mensen zoeken altijd dingen die er helemaal niet zijn. Zo zijn ze. Maar daardoor komen ze nu wel naar andere dingen van mij toe."

Ga je nog een boek schrijven ?

" Een boek ? Nee. Ik vul nu wel elke week twee pagina's met mopjes en cartoons in het weekblad Privé. En ik ben bezig met een aantal dierenfilmpjes, daar zet ik thuis geluid onder. De radio gaat ook gewoon door deze zomer, en die V & D spotjes. Ik ben een nieuwe LP aan het maken met in het nederlands vertaalde stukken van Perry Como. En natuurlijk de revue, die begint half september. Die pagina in het Veronica-blad ? Dat doet Toon van Driel. Ik krijg het wel iedere keer te zien, en dan zeg ik dat ik het leuk vind want ik vind het leuk. Maar ik heb er nog geen letter aan verzonnen. Het heet alleen André van Duin. Maar ik heb er niets mee te maken, ik krijg er een paar centen voor, that's all."

Wat doe je met bekendheid ?

" Ligt er aan hoe ze reageren. Meestal roepen ze 'Hé, bloemkoolen', en dan lopen ze weer door. Ik woon aan de Vecht, en daar komen de hele zomer bootjes langs. Die roepen wat, of fotograferen een beetje. Nou, dan steek je een hand op, en dan vaart dat allemaal weer door. En in een kroeg kom ik niet zo vaak. Hier in de buurt zitten er een paar. Als ik daar heel af en toe naar toe ga kennen ze me wel. Dus die vallen niet meteen uit hun pak als ik binnen kom. Ja, als cafégangers dronken zijn hebben ze wat meer lef dan anders, maar op zich: weinig last. Ik schijn nogal af te schrikken in 'het echt', ik weet ook niet hoe dat komt.

Soms is dat niet zo, en dan zijn ze meestal een uur bezig met vragen. Of herkend wordt, dat is toch wel lastig en vervelend of vind ik dat niet naar dan? Of ze vragen 'wat ik doe met bekendheid'.

Hij lacht.
En ik haast me om afscheid te nemen.

Jeroen van Baaren

ECHTE PROFS werken alleen met ECHTE PROFS

met medewerking van o.a.:

- ★ JEROEN "prins" VAN INKEL ★
- ★ ALFRED "big al" LAGARDE ★
- ★ TOM "50 pop" MULDER ★
- ★ JAN "nieuwsradio" DE HOOP ★
- ★ JODY "golden voice" PIJPER ★
- ★ ERIK "soms met bart" DE ZWART ★
- ★ ED "mister ster" LAUTENSLAGER ★
- ★ DOLF "ik word niet goed" BROUWERS ★

en vele, vele anderen
produceren wij uitsluitend:

KLASSE COMMERCIALS!

en

SUPER RADIO JINGLES!

ZIAJA & DORST
van idee tot eindproduct

HOE BESTEL IK EEN DEMOCASSETTE?????????????

- * met 30 GRATIS programma-effecten
  - * in dolby/stereo superchroomdioxide
  - * recente voorbeelden van spots en jingles
- STORT f 15,- OP POSTGIRO NR. 5567950 OF
STUUR f 15,- NAAR:

**ZIAJA & DORST, MIQUELSTRAAT 124^B
2522 KV DEN HAAG, TEL.: 070-999225**

Vertegenwoordiging in België: Intro music 011 - 254883

Arnhem heeft nu ook een eigen, echt weekendstation. City radio (Leuke naam ook..) zendt vrijdag, zaterdag en zondag uit van zeven tot zeven. De medewerkers streven naar een leuk lokaal legaal commercieel station. Op het ogenblik zijn ze het enige commercieel draaiende station in Arnhem. En daar moet toch ruimte voor zijn, vinden zij. Arnhem, Arnhem, ...lag dat niet vlak bij Nijmegen?

Free Radio Rotterdam bestaat niet meer. Dat was bekend. Nu blijken er plannen te zijn voor terugkeer in Rotterdam onder een andere naam. De frequentie waarop men 'het' opnieuw zal gaan proberen is de 105. Mhz. Dit vindt radio Delta vast weer niet leuk, want daar zenden zij op het ogenblik op uit. Maar ja, die zender voor het nieuwe FRR is al besteld.... En zo houdt men zichzelf en anderen bezig, daar in Rotterdam. Meer informatie hierover én over de hele situatie in Rotterdam, lees je elders in dit tanige tijdschrift.

Stel u voor: de doelgroep van 3 tot 11 jaar. Dit ook in verband met de interesse van eventuele adverteerders. Nu blijkt uit onderzoek dat deze groep nauwelijks naar u luistert. Hoe het zit? 65 % van hun luistertijd besteden ze aan radio 3. 19 % aan radio 2, en 5 % aan radio 1. En aan piraten ook het schrikbarende percentage van 6. De reden hiervoor zijn ongetwijfeld de ouders. En u moet maar zo denken, op de leeftijd van 3 tot 11 zijn die kleine mensjes op hun ergst...

Alle informatie, en op- of aanmerkingen voor deze rubriek

kunt u kwijt via onze grote, frequent geleegde postbus 1247. 1000 BE Amsterdam. Doet u dat vooral, want zonder uw informatie kan deze pagina niet blijven voortbestaan. Kortom; schrijf wat u of anderen doen....

Opvallend: als er ergens nieuwe stations starten, zoeken zij veelal hun frequentie in de 100-en zoveel FM. In Alouen (off all places..) is een nieuw station gestart op de 90.0 mMHz. Zij noemen zich radio Metropolis, maar dat gelooft niemand op de redactie. Het station kent een Nederlands/Vlaamse presentatie, en draait 24 uur per dag top 40, gouwe ouwe en disco muziek. En wij horen wel hoe het hen verder zal vergaan...

Er zijn van die plaatsen waarvan je je afvraagt wat de bevolking er in hemelsnaam doet. Neem nu Groningen. Afgezien van de koek en de studenten moet er ook iets op radiogebied gebeuren. Toch? Welnu, daar zijn wij nieuwsgierig naar. Reactie graag naar het postbusnummer, zodat we contact op kunnen nemen met praktizerende radio-fanaten, en eventueel tot een fonkelende, gave, schitterende reportage kunnen komen.

Een paar maanden geleden vroegen wij aan de uitgebreide lezerskring om originele namen voor een radiostation. Het resultaat: radio City, Malaika, Enterprijs, Uniek, plaatsnaam gevolgd door frequentie en ga zo maar door.. Inderdaad, bedroevend. Wij gaan een goed boek lezen. Maar, blijf schrijven hoor...

De zenders van studio Brussel, wat nu landelijk wil gaan uitzenden, schijnen nogal te storen. Ze zitten exact tussen de 100.7 en 104.5 FM, waar overwegend piraten en/of legale lokale stations op uitzenden. Het enige wat er voor laatstgenoemde stations op zit, is verhuizen naar andere frequenties. Als het zo doorgaat zullen zij wellicht een plekje vinden boven de 108....

Bijna een jaar nu draait Europa FM in Deurne, België. Dit station liet weten nog behoefte te hebben aan nieuwe medewerkers. Als format stellen ze een ding voorop: Hits. Ze zijn te bereiken via Postbus 1, 2100 Deurne 2.

In Amerongen is de afgelopen maanden radio Uniek te beluisteren geweest met test uitzendingen op 104 FM. Een goed klinkend station. Radio Uniek zoekt echter nog enkele medewerkers. Heb je interesse stuur dan je proeftape naar postbus 2537, 3500 GM in Utrecht.

D&R het bedrijf dat ooit begon als mengpaneelbouwer voor de groep Zen heeft nu ook in Amerika een winkeltje geopend. Het filiaal D&R U.S.A. is gevestigd in Arlington (nabij Dallas). Als je meer wilt weten over dit bedrijf pak dan het FRM van juli er even bij of ga naar de muziek beurs in Rotterdam. Oh ja de DISCOM 2 zit er aan te komen. Grootste verandering ten opzichte van de COM 1 zijn de langere faders (100 mm) en de "kosmetische facelift).

EEN WAO—ER DIE KAN KLAVERJASSEN IS SOMS OOK EEN GOEDE BOEKHOUDER

AVO-Nederland bemiddelt bij en zoekt werk voor mensen met een handicap. Reeds 60 jaar. Jaarlijks kunnen vele gehandicapten zich via AVO-Nederland maatschappelijk ontplooiën. Bij een bedrijf of als startende ondernemer.

Daarnaast geeft AVO-Nederland financiële ondersteuning voor bepaalde aanpassingen, recreatie en opleidingen.

beschermvrouwe HM de Koningin

Postbus 850, 3800 AW Amersfoort
Tel. 033-63 52 14. Giro 625000

Vraag nadere inlichtingen

AVO-NEDERLAND
VERENIGING VOOR WELZIJN EN WERK

ZEEZENDERNIEUWS

Hoewel er geruchten gaan dat J. Wendale een eigen zeezender is begonnen, gaan wij af op zijn verhaal; hij is op vakantie. Een maand. Dit hield in dat zijn copy onmogelijk op tijd ter redactie zou kunnen zijn. Derhalve hebben wij Rob Olthof bereid gevonden zijn licht te laten schijnen over de situatie op de Noordzee.

Productie studio Laser

De afgelopen weken gonsde het van de geruchten omtrent Laser en Monique. Zoals u weet moest Laser op 2e Paasdag de uitzendingen beëindigen, omdat men 'geen olie en geen personeel meer had'. Men staakte, zonder of met olie. De eigenaar van Laser, Ray Anderson, moest de scheepspapieren afstaan aan een bekende Nederlandse vertegenwoordiger van Monique. De tender van Monique ging namelijk ook langs Laser, en als men geld had kreeg men olie, anders niet. Desondanks liepen de schulden hoog op, en men moest de papieren afstaan. Verwacht werd dat Monique wel eens een overstapje zou kunnen maken van de Ross naar de Communicator. Een Engelse vrije radio-organisatie wist zelfs te melden dat er al aan de masten van de Communicator werd gewerkt. Deze schone droom viel in duigen toen de SMC boottrippers enige weken geleden aan boord van Laser met eigen ogen zagen dat

van werkzaamheden nog geen sprake was. "We vervelen ons hier te pletter", aldus kapitein Bob. "We verwachten binnenkort wel de nieuwe Amerikaanse eigenaren aan boord die de toekomst voor dit schip gaan uitstipelen". Verder wist Bob nog niets te melden over Nederlandse uitzendingen. De kans dat Monique dus de uitzendingen vanaf de Communicator zal voortzetten is zeer klein. Ook wel logisch trouwens: bij windkracht 5 kun je tegen de muren van de Communicator oplopen. De zenders zijn goed en sterk: 25 kw tegen 17 kw nu. Maar het schip is eigenlijk niet berekend op uitzendingen vanaf de noordzee. Wel zouden er, aldus de geruchtenindustrie onderhandelingen zijn (geweest?) met een Nederlandse organisatie. De vraag blijft wie nu de huidige eigenaar is van Laser. Bij bezoek aan boord stuit je op een naam: Corda Corp. Panama. Corda heeft als aandeelhouder Paul

Dean, vroeger bij RNI bekend onder de naam Paul May. Men hoopt trouwens in september weer in de lucht te zijn. Volgens kapitein Bob blijft men een mijl of twintig uit de kust bij Duinkerken liggen, omdat "het bij een hevige storm langer duurt voordat we op een zandbank liggen". Bob vindt de huidige ligplaats van Caroline niet zo best. Bij Caroline gaat alles goed al heeft men te kampen met een gigantisch personeelsgebrek. Ook vermoed ik dat de Caroline zender ten koste van Monique verder versterkt wordt. De 963 zender kampt trouwens met modulatieproblemen. Aan boord is men druk bezig die zaak te herstellen. En mocht u dit jaar naar Engeland gaan: vaar dan eens met de Olau-lijn. Op nauwelijks een mijl afstand passeert u de Ross. Wat het signaal van de 963 betreft: dat wordt nu wel erg zwak. Wellicht eens een collecte voor nieuwe buizen....? Sinds enige maanden wordt via een andere

Nieuwe Laser studio

organisatie de gelegenheid geboden om -zeer goedkoop- naar de radioschepen te varen. Wat men er niet bij vertelt is dat er geen reisleader wordt geleverd die de mensen op vangt,- men moet op eigen gelegenheid naar Duinkerken. Maar wat nog het ergste is: aangekomen bij de Ross Revenge moet men overstappen in een rubberbootje, zodat men uiteindelijk kletsnat aan boord stapt. Zeetrippers dienen in dat geval nog minstens een week

GAK-dagen aan de reis vast te koppelen. Maar terug nu naar Laser. Vorige maand meldde John Wendale dat de nederlandse maffia zich meester probeerde te maken van de Nederlandse service op Laser. Inderdaad is bekend geworden dat enige Haagse Heren die hun brood niet op geheel legale wijze verdienen, contact hadden gezocht met Ray Anderson. Ondanks toezeggingen van Ray en het harde bewijs dat het geld

voor een Nederlandse service er was, durfde Ray niet toe te happen. Een tweede poging werd ondernomen door enige 'Heren' uit de amusementsindustrie in de provincie Utrecht. Zeer nette lui, ditmaal. Men nam voor dit project zelfs enige oudgedienden uit de zeezenderwereld in de arm. Desondanks mislukte de hele zaak opnieuw. Waarom? Men vernam wie bij Laser aan de touwtjes trok en bij het horen van die naam trok men zich ijlings

Laser, juni 1987

terug. Een derde poging kwam vanuit een grote stad in Zuid Holland. Ook deze organisatie wilde Hom Of Kuit. Men kreeg geen bevredigend antwoord op de vraag wie nu wel de eigenaar van Laser was. Exit groep nummer drie... Oh ja, en om het helemaal ingewikkeld te maken (bent u daar nog?) was en is er nog steeds die groep van financiers die zendtijd op de Nannell wilde huren. Zoals bekend schiet het daarmee niet erg op en dus zocht men naar een alternatief: juist, Laser. De diverse contacten werden gelegd... Er moest met diverse reclamefiguren uit Nederland gesproken worden, en dan zou de Big Boss uiteindelijk de poen op tafel leggen. Big Boss heeft dat kennelijk tot op de dag van vandaag nog niet gedaan, want op dit moment (15 juli) is er nog een volstrekte zondagsrust op Laser. Overigens was de door collega Wendale genoemde veronica techneut niet op Laser aanwezig. De kreet "Pappie is varen" slaat op zijn sleepvaartbedrijf.

Voorts spreekt Wendale de vrees uit dat er via Laser met ondeugende goederen gehandeld zou kunnen worden. Dat denk ik niet. Ten eerste bestaat de hele zeezenderwereld uit roddelende kletsmeijers, zodat mocht er ooit een gram handelswaar aan boord van een zendschip liggen, dit prompt een maand later via 3 kolommen in het FRM zou staan. Uitgesloten, dus. Overigens is het maar zeer de vraag of Laser op zijn huidige positie ter hoogte van Duinkerken blijft liggen. Zoals bekend heeft Radio Noordzee eens een weekje voor de kust bij Knokke gelegen. "Dat nooit meer", Aldus Chicago.

Ben Bode verklaarde ons dat hij die dag (donderdag 9 juli) voor het laatst zijn boot zou bezoeken om nog enige spulletjes van boord te halen. De uitermate vriendelijke Ben leidde ons met Kees Borrel door het schip. Zelfs na jaren van verwaarlozing kun je aan de binnenkant zien hoe goed het schip indertijd voor haar taak op zee was uitgerust. Grote studio's aan boord, een fraaie machinekamer, een pico bello zendruimte, generatoren goed verzorgd, 2 enorme olietanks, enzovoort. Het schip zal binnenkort de haven van Amsterdam verlaten, zo verklaarde Ben Bode. Hij is in onderhandeling met potentiële kopers. De zendapparatuur zal ook binnenkort Nederland verlaten. Wellicht krijgt radio Paradijs binnenkort een herkansing onder een andere eigenaar? Wie zal het zeggen....

Rob Olthof

MAGDA MARIA

Op uitnodiging van de huidige eigenaar bezocht ondergetekende samen met Piet Treffers het zendschip van Radio Paradijs.

Stichting Media Communicatie

tel : 020-621141 (na 18.00 uur) - postbus 4065700 - Bank: 634495216

H.H. Eigenaren van radiostations. Betaalt u nog steeds een vermogen om jingles en commercials te laten maken? SMC heeft het ei van Columbus! Wij bieden u aan:

- **Top Less prod. no. 1:** Ruim 100 Amerikaanse music beds van ongeveer 30 seconden waarop u zelf uw jingles kunt inzingen.

Cassette ..... f 27,50

Tape ..... f 35,00

- **Top Less prod. no 2:** Ruim 100 Amerikaanse music beds voor het zelf inspreken of inzingen van commercials.

Cassette ..... f 27,50

Tape ..... f 35,00

CASSETTES: Amerikaanse jingles uit de jaren 80, met o.a. Kiss FM, L - 100 en WABC ..... f 16,00

Nog steeds leverbaar: Amerikaanse jingles uit de jaren 60: ..... f 16,00

Promos shouts whispers e.d. In het Nederlands en Amerikaans: ..... f 16,00

Mi Amigo jingles, met o.a. Steve England ..... f 18,50

Commercials Mi Amigo en Caroline ..... f 18,50

SMC Audio Mag. deel 14, dec.'86 t/m april '87, met o.a. Peter Chicago; interview Brinkman, sollicitaties, 1 april, enz. .... f 11,00

SMC Audio Mag deel 13: Het einde van Laser? ..... f 11,00

Beide cassettes ..... f 19,50

Speciale Aanbieding:

Laser doc begin, 1 jarig bestaan en de terugkeer en het einde van Laser voor ..... f 29,50

Eerder verschenen Audio Mag bieden wij aan:
4 (mogen willekeurig zijn) voor ..... f 22,50

BOEKEN: Nieuw: Radio London boek, alweer een meesterwerk van J. Knot ..... f 25,00

Radio Caroline fotoboek: ..... f 15,00

Offshore radio van G. Bishop, zeer fraai fotoboek ..... f 36,00

LP'S: '10 Years of offshore radio', dubbel lp met o.a. London Caroline, Essex, City etc. Incl. jingles ..... f 41,00

Radio Noordzee, dubbel lp ..... f 41,00

Monique-T-shirts, met het schip voorop, maat XL, ... f 24,50

Nog steeds boottochten. We varen elke maand. Paspoort meenemen. Prijs ..... f 180,00

Zie ook onze kleine advertentie.

BEKEND
VAN DE TV

De eerste legale tv-piraat

**ARIE
BOKSBEUGEL
& BRENDA
STEUNBEER**

Scoren nu ook een echte hit

DOORTREKKEN

De betere Nederlandstalige
versie van Startrekkin'

Stereo

Broadcast

Mixer

SERM

EELA AUDIO SBM:
a complete, fully modular
on air radiodesk with flexible layout
and all necessary functions and
facilities.
Extreme reliable by intensive use of
solid-state switching and VCA faders.

eela audio

Hondsruglaan 83a, 5628 DB Eindhoven Holland, Tel: 040 -424455, Telex: 59281 BOLLE NL.

” WE HEBBEN AL ZO VERSCHRIKKELIJK VAAK NUMMER 1 GESTAAN... ”

Je hoort ze wel maar ziet ze niet: de achtergrondzangeressen en de achtergrondzangers. En dus ken je ze wel, maar herken je ze nooit. Wie zitten er achter die 'doeaps' en 'showadoedaddidy's'? Wie zijn de mensen die ons vragen 'waar we zouden zijn zonder de trein? Twee van de meest gevraagde 'backing vocals' zijn Jody Pijper en Pim Roos. Een gesprek met hen tussen twee sessies door. ” Ik denk dat we het meeste van wie dan ook te horen zijn. ”

Al meteen in het begin wordt duidelijk dat het wereldje van de studiozangeressen en zangers zeer klein is. Ons hoort ons.”

Edward, Titia, Marjan, Brigitte, Julia, Jody, ” somt Pim op als ik vraag naar de betere mensen. ” Jongens zijn er niet zoveel. Hans Vermeulen af en toe, maar het meeste Edward en ik. Edward zit in de hoogte en ik doe alle basen, dus dat vult elkaar leuk aan. Het conservatorium? Nee, ik heb een heel andere achtergrond. Ik was voorbestemd om tuinder te worden. Maar toen ik een jaar of zestien was en eens om me heen keek, zag ik dat toch niet zo zitten.

In die tijd was ik ook al bezig met bandjes en dergelijke, dus dan ga je daar verder mee experimenteren. ”

Jody : ”In die jaren vormde ik samen met mijn zusje de 'zingerende zusjes van Aalsmeer'. Ik speelde zelf gecomponeerde liedjes op een gitaar. Niks conservatorium. Op mijn negentiende maakte ik bij Dureco m'n eerste solo-singletje. Achteraf heb ik daar een wrange smaak aan over gehouden.

Ik kwam daar binnen, en er stonden twee achtergrondzangeressen vreselijk interessant te doen, zo van 'naa, te gekke sessie gehad, net, weet je'. Toen ik wat voor moest zingen leverden ze enorm commentaar. Zo merkte ik dus hoe het werkte. ”

” En ook wat voor harde wereld het is ”, vult Pim aan.

Pim: ” Soms is het bij die meiden een beetje kinnesine, ja..”

Jody: ” Bij jullie is dat niet. Mannen, die zeggen het gewoon als er wat aan de hand is, en dan verder 'apies'. Maar die wijven... vreselijk.”

Pim: ” Zo werkt het al jaren. Dat was al in de tijd van 'Cashmere'. (Jody en Pim zaten vroeger samen in de band Cashmere. Hit: 'Love's what I want...'. -JvB) Ik speelde daar de bas. In die tijd ben ik ook pianoles gaan nemen, want ik wilde graag noten lezen. De meeste achtergrond mensen hebben daar moeite mee. En hoe het komt dat ik goed kan zingen... tsja. Geen moeite hebben met de harmoniën, dat is het eigenlijk. Doordat ik ze ook kan lezen geef ik ze meestal door aan de rest. Die zingen ze dan na.

” Jody: ” Hij is ook langer ”.

Pim: ” Het is alleen achtergrondwerk wat Jody en ik nu doen. Ik heb geen hit. Maar ik vind dat wel zo relaxed. Dat is waarschijnlijk het type mens dat ik ben. Ik hoef niet bekend te zijn, ik word toch wel gewaardeerd om wat ik doe. De Story en de Privé, ik moet er niet aan denken om daar in te staan.

Laat ik het zo zeggen: we hebben al zo vaak nummer 1 gestaan. Met Anita Meijer, Lee Towers, al die Soundmixmensen, André van Duin, noem maar op.

Jody: ” Inderdaad, achtergrondzangeressen, dat is altijd knokken. Op de een of andere manier is er altijd wat ”.

Mijn stem staat toch op al die platen, dat geeft voldoening. Een hit hebben is leuk voor het geld. Maar verder niet,- als je een hit hebt moet je mee gaan doen aan Sterrenslag enzo. De drang die Jody heeft om bekend te worden heb ik niet. "

Jody kijkt op. " Nou, drang.. Ik zou gewoon eigenlijk best wel erkenning willen. Nu is het zo dat de mensen vaag ergens wel weten wie ik ben, maar niet weten wat ik kan.

Meestal horen ze me op tv of radio maar 15 seconden, en dan komt er weer zo 'n Piet overheen. Dat is toch heel wat anders dan een liedje van drie minuten.

En het gaat beslist niet om het geld. Het gaat mij om de pure erkenning."

Pim: " Maar binnen de muziek heb je toch al erkenning ?"

"Jawel, maar dat begint ook over te gaan. Het is nu al zo 'n beetje van 'ja, Jody moeten we niet hebben want die horen we al zoveel'. Onzin natuurlijk. En uiteindelijk komen ze wel terug. Want het is gewoon niet zo. Oké, soms hoor ik mezelf vijf keer in een STER-blokje. Dat wil niet zeggen dat ik alle commercials van Nederland inzing. Zoiets heet toeval. Men denkt ook dat ik stinkend rijk geworden ben van jingles. Echt onzin. En ze hebben het altijd over herkenbaar. Bij jingles kan dat helemaal niet. Als je met twee meisjes en twee mannen zingt, en het wordt goed gedaan, krijg je één sound. Dan is het onmogelijk dat je mij hoort. Edward (Reekers, JvB) gaat een beetje de kant van 'over-exposur  op. Die heeft nu zo ontzettend veel solo-dingen gedaan dat mensen in Nijmegen zeggen; die hoeft even niet. Logisch. Maar bij mannen is dat een probleem, er zijn er niet zoveel. Bij meisjes zijn er veel meer uitwijk- mogelijkheden. "

" Naa.. te gekke sessie gehad, weet je.. "

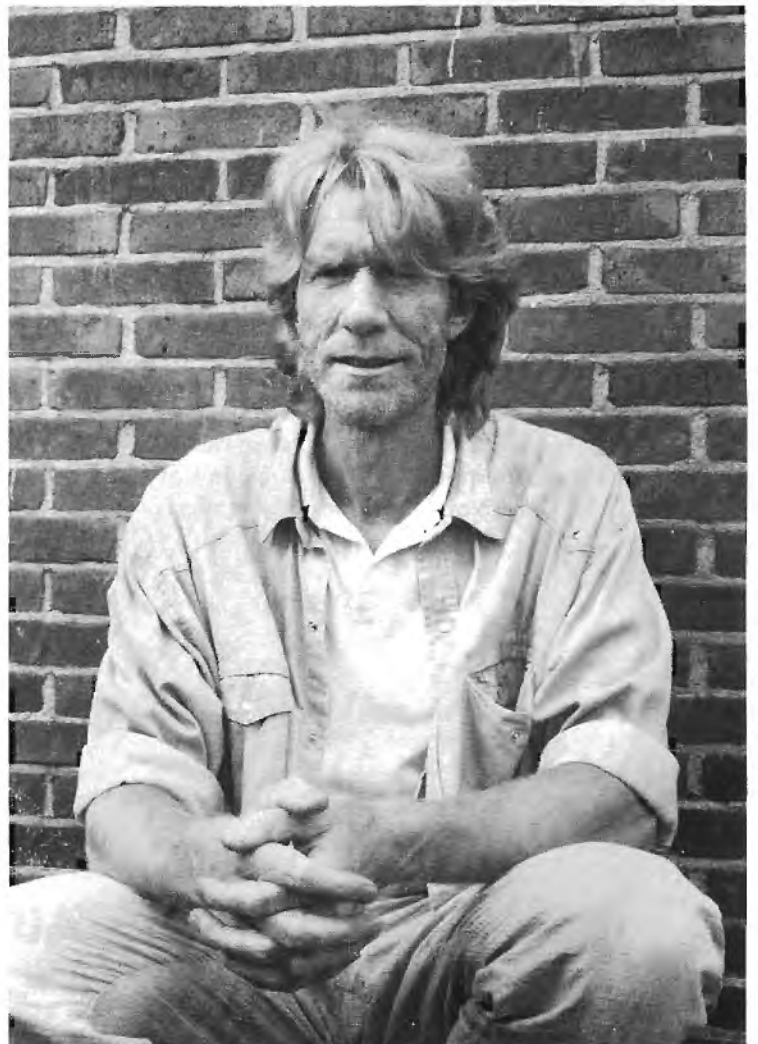
Pim: " Soms zet je met jingles gewoon je verstand op nul. Er zijn dingen..., dan is het gewoon werk. Maar natuurlijk altijd veel leuker dan wat dan ook. Je bent toch met muziek bezig. We doen ook vaak aan 'hoempa hoemp dingen mee. Dat is niet mijn stijl, maar je doet het toch. En ook dan ben je bezig met het opbouwen van harmoni n. Dat blijft altijd leuker dan op een kantoor zitten. "

Jody: " Toch blijf ik het jammer vinden dat je in een commercial weinig van jezelf kwijt kan. Je kan niet uit je bol gaan. Met Cashmere heb ik dat voor het laatst gehad. Dat je in een studio staat, en dat je compleet uit je bol gaat van wat je aan het doen bent. Nu is dat er niet meer, dat is weg. "

Pim: " Dat vind ik juist reuze moeilijk. Met een band sta je namelijk echt in je blote kont.

" Jody: " Maar jij bent wat dat betreft vrij introvert. Ik ook wel, maar als ik uit mijn bol ga zal dat niet op de buhne zijn. Meer in een afgesloten ruimte. En dan vliegen alle stoppen door. Maar dat maak ik bijna nooit meer mee. Als ik nu binnenkort nog een te gek nummer vind, dan neem ik dat gewoon zelf op.

Want tegenwoordig moet je met alles rekening houden. Welk seizoen het is, enzo. Vroeger kon je gewoon een plaat uitbrengen, en dan was die of wel, of niet goed. Tegenwoordig kun je er bijna zeker van zijn dat het niet gedraaid wordt. Er zijn zoveel singles.

" Die achtergrondzangeressen, dat is altijd een beetje kinnesinde... "

HA HA, LAAT ZE MAAR KLETSEN!

LB RUSH IS GEK

**GOEIE JINGLES
DUUR ?
KOM NOU !**

Stuur de bon terug voor
de **NIEUWE 1987 zomer-demo**
of bel : 05229-2218

JA, IK WIL DE NIEUWE DEMOTAPE
MET PRIJS-INFORMATIE.

NAAM
ADRES
POSTCODE
PLAATS

IK STUUR 10 GULDEN MEE.

LB RUSH

SCHEERWEIDE 19
7948 NX NIJEVEEN

NIEUW - NIEUW - NIEUW - NIEUW - NIEUW - NIEUW - NIEUW - NIEUW - NIEUW

Deze week op Radio 3, volgende week op jouw station!!

KAS van IERSEL

Informeer nú naar de mogelijkheid om dit 1 uur durende syndicated radioprogramma wekelijks
KOSTELOOS toegestuurd te krijgen.

Exclusiviteit in jouw regio, dus wie het eerst komt...

(Uitsluitend voor Nederlandse stations)

Bel dagelijks ná 14.00 uur met R.A.P. 01740 - 27275

P.S. R.A.P. zoekt presentatoren/ d.j.'s voor nieuw project.

Stijl BBC Radio 2. Stuur een demo aan R.A.P., Postbus 171, 2670 AD Naaldwijk.

RON'S AUDIO PRODUKTIES

"Dat compleet uit je bol gaan van wat je doet.. Dat heb ik nooit meer, nu. Dat is helemaal weg."

En dan kun je zeggen dat het aan het repertoire ligt, maar dat is onzin. Dingen worden commercieel gemaakt. Suzanne Vega is niet commercieel, dat wordt het. Doordat het tien keer op een dag bij de VARA wordt gedraaid.

Niets is commercieel voordat het 100 keer gedraaid is. Dan beslis je of je het leuk vindt. Ik vind dat je een plaat op zijn minst twee keer moet hebben gehoord, voordat je oordeelt. Maar die discjockeys..

Die denken dat ze God zijn. Die zetten een plaat op, horen het intro, en zeggen dan dat ze het intro 'niets' vinden. Dan hebben ze nog niet eens de stem gehoord. Ja, dan weet ik het ook niet meer...

Ze vergeten dat als wij er niet waren, zij er ook niet zouden zijn. Zo ligt het immers? Maar hier in Nederland werkt het andersom. Zij gedragen zich als God, en wij moeten op onze knieën voor hen. Oorzaak daarvan is natuurlijk ook het grote aanbod van singles."

Pim: "Maar dat levert ook niet echt werk meer op. Vroeger werden er bij singles nog koortjes gedaan. Soms, heel soms, doen we nog wel eens wat bij de gesettlede mensen die nog lp's maken. Een Benny Neyman of zo."

Jody: "Denk maar niet dat er in Nederland nog een groep is die een kans krijgt. Als ze al een single mogen maken zingen ze zelf de koortjes in. Want dan is het budget weer te klein."

Pim: "We verplaatsen ons werk een beetje. We doen ook de lichte muziek, niet alleen popmuziek.

Pim Jacobs, enzo. En jingles. Ik denk dat we het meeste van wie dan ook te horen zijn in Nederland.

Dat geldt zeker voor jingles. Alle producenten gebruiken dezelfde mensen. Allemaal. Wat mij betreft is dat uiteraard geen enkel punt.

Daarbij, je zou denken dat het allemaal hetzelfde gaat klinken. Dat is toch niet zo. Er zitten namelijk steeds verschillende mensen aan de andere kant van de ruit. En die hebben allemaal weer andere apparatuur, en een eigen kijk op muziek.

De een heeft er veel verstand van, de ander wat minder. Vaak, heel vaak laten ze het ook gewoon aan ons over.

Zo van 'maak daar maar een 7-stemmig akkoord van'. Wij zijn daar ervaren in.

We zijn er tenslotte dag-in dag-uit mee bezig. Recentelijk hebben we het KRO-Niemandland pakket gemaakt. Dat vind ik heel mooi. Maar daar hebben natuurlijk zeer professionele mensen in Amerika heel lang aan gewerkt om het zo te krijgen. Dan krijgen we het hier, en hoeven het alleen

maar in te zingen. Maar dat is dan in ieder geval wel goed gebeurd."

Jody: "En de VARA jingles hebben we samen gedaan. McDonalds, Balisto, Waar zouden we zijn zonder de trein, Smarties ...

Pim: "Die draait al bijna vijf jaar.

"Jody: "Milky Way laatst. Coca-Cola, Fanta, M & M's, Douwe Egberts, de KRO-jingles, de AVRO, de TROS... Nee, het Veronica-pakket niet. Wie dat hebben gedaan weet ik niet.

Pim: "Ik ook niet. Maar als ik het hoor mis ik een bas. Een e'chte bas."

Jody: "Zie je wel dat we niet alles doen?"

Jeroen van Baaren

"Die over-exposure is link. Soms hoor ik mezelf vijf keer in e'e'n STER-blokje."

"Hij is ook langer..."

RADIO BEVINDT ZICH OP HET RANDJE IN ROTTERDAM

Hoewel bekend mag zijn dat op illegale wijze radio maken nergens écht zonder problemen gaat, hebben de diverse piraten in Rotterdam het op het ogenblik wel heel erg moeilijk. Na een (korte ?) bloeiperiode bevinden de daar resterende stations zich nu op 't randje van de afgrond. Een balans.

Als je over radio in Rotterdam praat zal menig een onmiddellijk 'Free Radio Rotterdam' noemen. Die naam op zich al schijnt genoeg te zijn de diverse overheidsinstanties tot wanhoop en de razernije te brengen. In relatief korte tijd is dit station er in geslaagd een naam op te bouwen. Een naam die nu nog slechts als legende voortleeft want het "FRR" is niet meer. Na de acties van de RCD in april heeft men besloten het station op te doen. Het schijnt dat de naam Free Radio Rotterdam niet als zodanig voor een ander radiostation bruikbaar is. Geruchten gaan dan ook dat de organisatie besloten heeft om het station onder een andere naam voort te zetten. Naam noch startdatum zijn bekend. Frequentie: waarschijnlijk 105.0 MHz.

DISCOTHEEK

Een ander station waarover al eerder werd bericht, is AMOR. Dit station heeft in het verleden verschillende vormen gekend. Ooit zijn ze begonnen als weekendstation, met de opmerking dat 'het weekend' door hen indertijd nogal als kort werd ervaren. Uitzendingen van donderdag tot en met maandag waren geen uitzondering. Interessant aspect hierbij was dat de gehele donderdag werd gesponsord door de 'Blue-Tiek inn', een van Rotterdams grootste discotheken. Die dag stond dus garant voor veel dansbare c.q. disco-muziek. Voor zover ons bekend is het daarna nimmer meer voor-

gekomen dat een gehele dag 'gekocht' werd door een en dezelfde commerciële instelling.

BINGO

Nadat AMOR een tijd lang een redelijk grote populariteit genoot, werd het, zoals het vaker gaat met populaire stations (zie FRR, en Unique FM in Amsterdam...) voor enige tijd het zwijgen opgelegd. Maar eens een freak blijft een freak, en dus was Amor binnen korte tijd terug in de ether. Nu echter niet als muziekstation, maar als bingo-piraat. Dit verschijnsel bestond al geruime tijd in Den Haag en Leiden, waar bingo al eerder zeer lucratief bleek. In Den Haag schijnen regelmatig volwassen personen-auto's via de (bingo) radio kado te worden gedaan. AMOR had zich ten doel gesteld ditzelfde in Rotterdam te bereiken. Een maand geleden echter werd dit streven doorkruist dankzij een inval van de Radiocontroledienst. Alles wat in de studio aanwezig was werd meegenomen, inclusief eigenaar Fred van Dam. Niet alleen overtrad hij de Telegraaf en Telefoniewet, ook de inspecteur van de kansspelbelasting was ontevreden over de illegale bingo-praktijken. Zeer waarschijnlijk hangt hem een forse aanslag boven het hoofd. Zeker lijkt dat AMOR zijn dipolen voorgoed aan de wilgen heeft gehangen.

ATLANTIC SCHIEDAM

Iets minder groot qua naam, maar zeker niet slechter qua prestatie, is Atlantic Schiedam. Dit station brengt tot op de dag van vandaag redelijke radio. Veel programma's bestaan uit non-stop muziek, een enkel uur is gepresenteerd. Via de 103 is dit station, wat zich moeizaam in leven houdt, geregeld te beluisteren. Opmerkelijk is dat Atlantic Schiedam de enige is die de roerige april-maand in Rotterdam heeft overleefd. Sommigen schrijven dit toe aan het feit dat de zender c.q. lokatie in Schiedam ligt. Ook nog florerend (?) in de regio Rotterdam is 'Delta' (Waar kennen we die naam toch van...?). Dit station komt voort uit radio Uniek (...) in Spijkenisse. Tegen alle logica in startte men in -alweer- april. Drie-en een halve week kon men ongestoord uitzenden, daarna was het feestje ook voor Delta voorbij. Het duurde even voordat ze terug kwamen en met meer medewerkers de uitzendingen op de 105 Mhz hervatten. Op het ogenblik draait het station een kleine maand, en naast Atlantic is dit op het ogenblik het enige station in Rotterdam. Wat de frequentie betreft zijn er in de toekomst problemen te verwachten als Free Radio Rotterdam haar plannen om onder een andere naam opnieuw via de 105 Mhz te starten, uitvoert. Maar ongetwijfeld zijn dat problemen waar ze uit zullen komen. Ruimte zat namelijk, daar in Rotterdam.

Yum Festen.

mm
brieven

FRM,

In het afgelopen F.R.M. stond een schema van een voeding. Op zich vind ik het plaatsen van schema's een welkome aanvulling op u blad. Zou het echter niet leuker zijn in plaats van een voeding eens een keer een limiter compressor of een stereocoder te plaatsen. Ik denk dat er meer mensen zijn die geïnteresseerd zijn in dat soort schema's. Bij voorbaat mijn hartelijke dank. Oh ja ook nog even complimenten aan Wim de Valk, leuke stukjes schrijft hij.

Ger de Roo, Utrecht

Redactie: Als er meer lezers zijn die een dergelijk schema geplaatst willen zien moeten ze dit schrijven naar postbus 1247, 1000 BE, Amsterdam.

FRM,

Even slikken was het toch wel. In het juni nummer stond een kort bericht over radio "Double Dutch". Radio D.D. is een afsplitsing van twee stations in Haarlem die zich in het verleden niet echt populair gemaakt hebben in Haarlem. Deze jongens maakten slechte programma's die door een storende zender de lucht in werden geslingerd.

Zij zouden nu op de kabel jongeren radio moeten gaan brengen. Dat de heren het goed bedoelen zal wel maar je kunt je toch af gaan vragen of er niet een zekere kwaliteitscontrole moet komen, ook al gaat het hier slechts om kabelradio. Ik vrees dat ik mijn antenne nog maar even op het dak laat staan.

H.van Diemen, Haarlem.

Redactie: En nu maar wachten op reactie van de heren zelf.

FRM,

Waarom is er in het FRM nooit eens een artikel te lezen over de piraten in Friesland. Er gebeurt hier echt nog wel wat. Als ik het FRM lees lijkt het wel alsof alles in de randstad, op zee en in België gebeurt. Ook hier in Friesland worden regelmatig stations uit de lucht gehaald. De middengolf zit hier in het weekend helemaal vol met allerlei gezellige piraten. Ik nodig u uit eens te komen luisteren. Plaatst u trouwens ook weer eens een ontvangstrapport?

Vriendelijke groeten van radio Kolzand.

Redactie: U wordt op uw wensen bediend.

FRM,

Ik wil jullie allereerst even complimenteren met het mooie blad. Elke maand staan er weer allerlei leuke artikelen in. Waarom stond er in het laatste FRM zoveel reclame? Of leek dit maar zo? Naar mijn mening was het echt teveel. Ik begrijp dat het blad mede hierdoor rendabel blijft maar als het toch iets minder zou kunnen graag. Groeten van een luisteramateur en fervent lezer van u blad.

Guido Hijnen, Apeldoorn

Redactie: Deze maand speciaal voor jou ietsje minder....

FRM,

Jan van Veen, Simone Walraven, Arie Boksbeugel, leuke interviews maar zouden jullie eens een keer een iets minder commerciële programmamakers kunnen interviewen. Ik denk b.v. aan Ronflonflon (Wim T. Schippers) of de jongens van de wilde wereld. Je hoeft natuurlijk niet alleen mensen van de VPRO te interviewen, maar ter afwisseling lijkt het me niet onaardig.

Hugo Doornbosch, Almere haven

Redactie: Wie weet komt het er ooit nog eens van. We houden het in ieder geval in ons achterhoofd.

FRM,

Als vaste losse verkoop koper van jullie blad wilde ik het volgende vragen: is het eventueel mogelijk eens een aantal artikelen te wijden aan Satelliet radio en t.v. Volgens mij is dat namelijk iets wat binnenkort zeker door zal gaan breken. Ik denk dat je niet alleen mij maar ook de vele andere lezers hier een groot plezier mee zal doen. Het is namelijk zo dat de meeste mensen hier nog weinig van af weten. Veel succes verder met jullie "potige periodiek" (leuke term trouwens).

Nanno de Giek, Lommel, België

Redactie: Er word aan gewerkt. Wat dat potige periodiek betreft... wij zinnen op een nieuwe term.

CASSETTES OP MAAT!

len kunnen met onze tekstverwerker worden geprint, ook cassette-labels op A4 vellen en pingeestroken • Inlaycards in 2 formaten en 6 kleuren, onbedrukt of bedrukt, van zwart/wit tot full colour • Cassetteboxjes in 2 uitvoeringen: zwart/transparant en geheel transparant • Onze prijslijst ligt voor u klaar!

SANSBURY SOUND

Zuidendijk 327 • 3317 NR Dordrecht
Holland • Telefoon 078-184422*

THE CASSETTE PEOPLE

- Iedere gewenste lengte leverbaar (chromium & metaal: tot C 94; ferro tot C 123)
- Onbespeeld of real-time op Nakamichi recorders gedupliceerd
- Digitale of analoge masters, alle spoorformaten, snelheden en ruisonderdrukkingssystemen
- Cassettes geladen met een superieure kwaliteit ferro, chromium- of metallape
- Chromiumdioxide cassettes C 10 zonder aanloopstrook (instant-start)
- Lage prijzen en snelle levering
- Diverse cassettebehuizingen van zeer hoge kwaliteit, van onze standaardcassette, via de transparante, de reel-to-reel naar de supercassette
- Cassette-labels in 6 kleuren, zelfklevend, bedrukt of onbedrukt, kleine aantallen

**VISUAL
SOUND
PRODUCTIONS**

*gespecialiseerd in jingles,
commercials en
muziek voor audio-visuals*

*professionele musici,
digitale mastering*

01719|17184 of 02152|55990

GELUID ALS PROBLEEM

Een professioneel mengpaneel heeft niet alleen veel ingangen maar ook verschillende uitgangen. Behalve de twee 'gewone' uitgangen voor het linker en het rechter kanaal zijn er ook uitgangen voor de verschillende subgroepen of decor kanalen. Wat is een decor-kanaal of subgroep? Waar gebruik je ze voor? Een uitleg door de man die sneller techniek dan zijn schaduw, Jochem Zandvliet.

Stel je voor: Je wilt een radioprogramma maken zonder hoofdtelefoon of je wilt dat een ander de techniek doet. Natuurlijk is het belangrijk dat je wel hoort wat er in de uitzending gebeurt. De oplossing hiervoor is een decor-luidspreker. Zo'n luidspreker mag natuurlijk niet het totale signaal weergeven want dan zou het iedere keer dat je de microfoon opent rond gaan zingen. Het geluid dat door de microfoon wordt opgevangen komt versterkt uit de decor-luidspreker. De microfoon 'hoort' de luidspreker en dus zichzelf. Resultaat hiervan is het alom bekende gepiep. Je kan dit probleem het hoofd bieden door het totaal signaal minus het microfoon signaal over de boxen te laten klinken. Op deze manier hoor je alles wat je moet horen door de luidspreker behalve je eigen stem maar die hoor je natuurlijk toch wel. Een goed plan maar hoe breng je dit in praktijk. Indien alles wat een fader regelt ook nog via een schakelaar of regelaartje op een extra uitgang geschakeld zou kunnen worden zou deze uitgang als decor uitgang kunnen dienen. Via deze decor uitgang zou alleen te horen moeten zijn wat er daadwerkelijk in de uitzending gebeurt, het scherpzetten hoeft je niet over je boxen te horen, je hebt niet voor niets een technicus bij je. in tegenstelling tot de vooraf luistering moeten de decor regelaars dus 'achter' de faders zitten. Als van een geluidsbron de fader dicht staat hoor je dit dus ook niet over je boxen. Je hoort alleen dat wat je wilt horen.

Denk nu eens aan een radioprogramma waarin je mensen via de telefoon mee wil laten praten. Het is natuurlijk fijn als die men-

sen via de telefoon horen wat er in de uitzending gebeurt. Een apparaat dat dit mogelijk maakt heet telefoonvork. Met een telefoonvork is het mogelijk een signaal naar de 'beller' toe te sturen zonder dat je dit op het inkomende signaal van de 'beller' hoort. Je kan op deze manier dus een signaal, zonder dat je dat weer via de telefoon in de uitzending krijgt, naar de beller terugsturen. Voorwaarde is echter wel dat je niet het binnenkomende signaal ook weer terugstuurt. Zou je dat n.l. doen dan krijg je alsnog 'feedback', piepen dus. Ook hier bewijst een subuitgang goede diensten.

TELEFOONVORK

Je stuurt het totaal signaal, deze keer inclusief

microfoon maar zonder dat van de beller zelf, terug de telefoonvork in. De beller hoort wat er in de uitzending gebeurt zonder dat deze de radio aan hoeft te hebben. Bij muziekopnamen worden de individuele faders vaak naar een groepsfader geschakeld, zodat bijvoorbeeld de gemixte zang op één fader uitkomt. Ook dit gaat via een subuitgang. Het grote voordeel van deze manier van mixen is dat als later blijkt dat de zang te hard is ten opzichte van de muziek dit met één fader gecorrigeerd kan worden. Deze manier van mixen wordt natuurlijk niet alleen bij de zang gebruikt, ook bijvoorbeeld de strijkers, de percussie en de

**Geluid is vaak een ondergeschoven kindje.
Daar hebben wij een 16-sporen inter-
naat voor.**

**B&M produkties
020 - 658551**

synthesizers worden bij elkaar geraapt en via één fader uitgemixd. Het mag duidelijk zijn dat je bij een opname met veel instrumenten ook veel subgroepen moet hebben zeker als je daarbij ook nog een effect apparaat wilt aansluiten.

GROTE REGELTAFELS

Grote regeltafels zien er, in eerste instantie, vaak ingewikkeld uit. Laat je hierdoor niet afschrikken. Kijk niet naar de hele regeltafel met al die knopjes en schakelaars, maar bestudeer één kanaal. Als je het zo doet zie je ineens dat het best wel meevalt. Vaak zie je boven de fader een toonregeling, een panorama-regelaar, wat schakelaars voor voorafluistering en de in dit artikel behandelde regelaars voor de decor of sub uitgangen. Het bedienen van zo 'n tafel is natuurlijk wel even wat anders dan het be-

wacht dat je elk foutje al bijgere- zou je eventueel ook kleine mu-
geld hebt voordat iemand het ge- ziekproducties kunnen maken.
hoord heeft. Een aardig menpa- Denk hierbij bijvoorbeeld aan
neel voor radioprogramma 's is het uitmixen van een 8 sporen
de D&R 300. Dit mengpaneel band. Hoe je het ook wend of
heeft twee sub-groepen aux-1 en keert niet alleen het aantal ingan-
aux-2. Hierdoor is dit menpa- gen van een mengpaneel is be-

dienen van een huis tuin en keu-
ken mengpaneel. Als je met zo 'n
dioprogramma 's waarbij een de-
professionele tafel werkt wordt corbox en een telefoon of galm
er vanzelfsprekend van je ver- nodig zijn. Met dit menpaneel

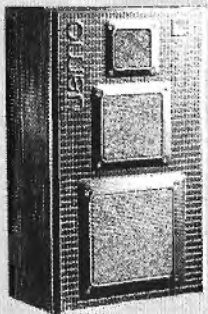
langrijk. Ook subgroepen zijn
onmisbaar bij het maken van een
goede mix.
Jochem Zandvliet

Jamo

PROFESSIONAL

De nieuwe JAMO PROFESSIONAL luidsprekers: onverwoestbaar - transporteerbaar - stapelbaar en zwaar belastbaar. De ideale luidsprekers voor professionele geluidswaergave. Alle modellen voorzien van afneembare zwenkwielen, stevige draagbeugels, versterkte hoeken en een resonantievrije grill die de luidsprekers, tegen beschadigingen, beschermt.

JAMO LASER SOUND

JAMO COMPACT

JAMO DIGITAL

NAHO-Amsterdam

Onze nieuwste folder ligt klaar bij uw radio- en hifi-specialist

Jamo - 24 MAANDEN GARANTIE - EEN VEILIG IDEE!

B&M PRODUKTIES

maakt

- jinglespaketten
  - commercials
  - id's
  - special-announcements voor bijv. in de discotheek
  - geluidseffecten
- en daarnaast alles op audiogebied wat jij kunt bedenken!

Ook verzorgen wij plaat- en compact-disc produkties.

Wij houden onze klanten elke twee maanden - gratis en vrijblijvend - op de hoogte van onze aanbiedingen door middel van onze **Nieuwsbrief**.

Ook jij kan die gratis krijgen, wanneer je gebruik maakt van de onderstaande bon.

Wil je direct meer informatie, bijvoorbeeld om te horen hoe een naam-jingle al voor een paar tientjes kan, bel dan

020-658551

en vraag naar
Ferry van Beek.

Ja, ik wil elke 2 maanden gratis op de hoogte worden gehouden door middel van jullie Nieuwsbrief.

Naam: .....

Adres: .....

P.code: .....

Plaats: .....

Telefoon: .....

Sturen naar: **B&M Produkties**, Zeeburgerpad 33
1019 AA Amsterdam.

Tussen Vlissingen en Sheerness

Stel je voor: je neemt dit blad ter hand en leest de stukken van John Wendale (Wendale ? Heet die ruitjesbroek niet gewoon Tom de Munck ?). Stel je verder voor: je gelóóft wat Wendale schrijft. Wat ben ik dan voor iemand ? Om te beginnen: straatarm. Want als mijn baas volgens Wendale niet weet hoe een briefje van duizend er uit ziet, wat moet ik dan nog ? Als ik van de boot af kom en naar huis ga, is er geen geld om de rekeningen te betalen, dus maar zo snel mogelijk weer terug.

En als ik dan weer dobber, is er natuurlijk ook van alles mis. Noem maar op: geen eten of slecht eten. Geen tender of een tender die te laat is. Geen water, geen dit, geen dat. En dat allemaal omdat mijn collega 's en ik zo stom zijn als het achtereind van een varken, ons laten uitbuiten en omgaan met een stelletje criminelen. Het zal misschien daarom zijn dat schrijver dezes het alweer zo 'n twee jaar uithoudt. Is het u ook opgevallen dat de stukjes van Henk van der Mey..., pardon John Wen..., pardon, Tom de Munck steeds zuurder worden ? Alles, maar dan ook alles wat Monique doet, is fout. Zo werd er in het vorige nummer van uitgegaan dat in verband met de uitbreiding van de Britse territoriale wateren de Ross Revenge, vanwege ons verpletterend amateurisme, pas op het allerlaatste moment verplaatst zou worden. Verder wordt verondersteld dat, ondanks het diepere water op de nieuwe positie, de ankerketting even lang zou blijven. Waar haalt de man het in godsnaam vandaan ? Om het maar eens keurig uit te drukken: dit soort schrijverij komt mij stuitend voor. Ach, laten we al dit gezeur maar laten voor wat het is en het op deze plaats maar eens hebben over onze nieuwe plek op zee. Mocht u het gemist hebben, daar is-ie nog een keer: 51 graden 27 '00 " noorderbreedte en 1 graad 48 '50 " oosterlengte. Natuurlijk, het is het verschil tussen water en nog meer water, maar deze plek is een stuk gezelliger. En dan voornamelijk omdat de Ross viermaal per dag wordt gepasseerd door schepen van de Olau-lijn. Tot nu toe hadden we altijd het gevoel dat we op een groot schip zitten. Maar vergeleken bij die Olau-bakbeesten is de Ross Revenge maar een zielige bedoening. Als wij liggen te wiebelen op de hekgolven van zo 'n veerboot is het net of we beleefd liggen te knikken. En zwaaien natuurlijk, he, veel zwaaien. De Olau heeft uiteraard een dienstregeling, dus da 's een kwestie van op je horloge kijken en naar buiten rennen, waarna op bijna rituele wijze e/e/n van de vier dagelijkse groeten wordt gebracht. Trouwens, over dienstregeling gesproken, redelijk betrouwbaar hoor, ja, wij kunnen het weten, het wordt keurig netjes bijgehouden. Nee, stipte jongens daar aan boord van de Britannia en de Hollandia. Alsof dat allemaal nog niet genoeg is, koesteren we ons ook nog in de belangstelling van heel veel vissersboten en vrachtschepen en van de marine van diverse Europese landen. Mooi gezicht, schuift er zo 'n fregat langs, mogen ze dus allemaal, keurig in rijen opgesteld, effe aan dek. Want die zendmast van ons is na een dag hard werken kennelijk een toeristische attractie. Maar zwaaien ? Nee; da 's verboden want je zou dat uit kunnen leggen als medewerking of aanmoediging, en dat mag niet volgens de wet. En dus sta je dan een beetje schaapachtig naar elkaar te loeren. Hebben jullie trouwens dat verhaal over die helikopter... ? Nee ? In 't kort: Helikopter hangt boven voordek. Deur open. Mannetje zakt aan kabel naar beneden. Landt op dek. Groet. Mannetje aan kabel weer omhoog. Deur dicht. Heli weg. Bemanning van de Ross: verbijsterd. Wat een vak ! En die Wendale maar schrijven dat de Valk binnenkort wel zal stoppen met zijn stukjes, omdat er toch niets gebeurt. Dag, John.

KABELKRANT KAN EENVOUDIGER EN LUCRATIEVER

Eerst even voor de leek of bewoners van afgelegen bergdorpen; wat is een Kabelkrant? Een Kabelkrant wordt via de televisie doorgegeven, en bestaat uit stilstaande beelden, veelal tekst. Officieel is het slechts toegestaan 'Alfa nummerieke' gegevens te verspreiden. In de zin der wet houdt dat in dat er geen 'televisie' mag worden gemaakt. Wel mogen er -eveneens stilstaande- reclameboodschappen worden uitgezonden. Letterlijk dus, een krant via de kabel op de televisie thuis. Een dergelijke wijze van exploitatie is door het ministerie toegestaan voor uitgever, daar zij in deze harde tijden te lijden zouden hebben onder dalende advertentie-omzetten. Zoals het een goed medium bejaamt worden op het ogenblik ook hier de grenzen onderzocht en afgetast.

Kabelkrant Nieuws van de Dag projecteert op het scherm in hoog tempo foto's. Uiteraard zijn die foto's vlak na elkaar genomen, en dat levert op... juist. Een firma in Amsterdam wil op het kabelnet starten met een Kabelkrant op de radio. Deze service, met reclame's, moet NIEUWSNET gaan heten. Hier claimt men dat alfa-nummerieke gegevens ook 'best opgelezen kunnen worden'. Hoe het ook zij, de commerciële mogelijkhe-

den worden afgetast. Het medium is zich aan het ontwikkelen.

In de lijn van bovengenoemde commerciële ontwikkeling, staat men ook op het technische vlak niet stil. PC House heeft een systeem gebaseerd op basis van de Commodore Amiga. Het systeem bestaat uit een tweetal computers met modems, en kost 60.000 gulden. Bij deze set wordt een licentie meegeleverd, zodat de exploitant onmiddellijk kan beginnen, en niet hoeft te wachten op nog af te geven vergunningen. Rest vanzelfsprekend nog wel de Kabel-exploitant. Daarmee moet de Kabelkrant-exploitant tot overeenstemming komen. In Amsterdam bijvoorbeeld is het niet mogelijk om naast de twee reeds bestaande Kabelkranten (Parool TV en Nieuws van de Dag), nog een nieuwe Kabelkrant te starten.

Echter; er zijn nog gemeentes genoeg beschikbaar voor de welwillende -diverse- exploitanten.

Lokatie

Naast het feit dat PC House de mogelijkheid biedt om op een technisch hoger vlak te werken

(hoe precies zou in dit artikel te ver voeren), heeft men dus ook de 'instap' kosten verlaagd. Maar er is meer: ook bestaande Kabelkranten hebben baat bij dit systeem. Met deze set is het namelijk mogelijk om vanaf lokatie te werken. Zo kan "het winnende doelpunt" gefreezed worden en onmiddellijk doorgeseind naar het hoofdstation. Luttele minuten later kan het doelpunt bij de mensen thuis te zien zijn.

Toekomst

Hoe leuk het ook is om de technische en commerciële grenzen af te tasten, het begrip Kabelkrant blijft natuurlijk een absurd Nederlands compromis. Commerciële televisie mag niet, maar een Kabelkrant weer wel. Naar mijn mening zal het begrip Kabelkrant te zijner tijd dan ook uit onze vocabulaire verdwijnen. Wanneer commerciële televisie een feit is zal een Kabelkrant overbodig en achterhaald zijn. Zo ver is het nog niet, want ook wat dit betreft lopen we in Nederland flink achter. En als het zover is dan kan men op de Commodore van PC House altijd nog in 4096 kleuren 'Pacman' spelen.

Jeroen van Baaren

RADIO MALAIKA PROBEERT HET "ANDERS".

Dat het in België niet helemaal koek en ei is in radioland wisten we al, edoch dat nu zelfs de betere middelgrote stations in het gedrang komen is op z'n zachtst gezegd verontrustend. Een station als Malaika dat op non profit basis voor een zeer breed luisterpubliek programma's verzorgd wordt door de zendvermogen-uitspattingen van radio contact, dat op dezelfde frequentie uitzendt, hevig gestoord. Hierdoor is het voor radio Malaika onmogelijk geworden de luisteraars en adverteerders, met het wettelijk toegestane vermogen te blijven bereiken. Even voor de goede orde : radio Malaika is een van de weinige radio's die met mobiele studio's reportage's, eucharistievieringen en politieke debatten rechtstreeks uitzendt. Daaruit blijkt wel dat het de heren niet om het zakken vullen te doen is. Aktiviteiten als deze slurpen zoals menigeen bekend is enorm veel geld. Om deze aktiviteiten te kunnen financieren draait Malaika, zoals bijna alle radio's in België, commercials. Maar ook hierin vallen ze weer op. De adverteerder wordt slechts drie commercials per dag gegarandeerd (de reclames worden zeven keer per dag gedraaid). Dit creëert de mogelijkheid om vrij regelmatig hele uren zonder de verplichte spots te maken; denk aan live interviews e.d. Wat betreft de reguliere uitzendingen van Malaika is het aardig te vermelden dat het station de ganse dag (d.w.z. van 8.00 tot 16.00 u.) computer gestuurd is. Het beestje, de computer dus, start aan het begin van elk uur de reclames in, ongeveer zeven minuten, en zorgt er daarna voor dat de bandopnemer c.q. afspeler gestart wordt. De computerprogrammering kan op elk gewenst moment worden onderbroken voor een live programma. Na 16.00 uur zijn de programma's echter altijd live. Om tien uur des avonds gaat het station uit de lucht om de volgende dag weer uit zichzelf, computer gestuurd, te beginnen. Wat leven we toch in een mooie eeuw.....

jingles – commercials

Laat horen dat ook jullie professioneel bezig zijn!

Voordat je iets bestelt, moet je onze **nieuwe demo horen!**

Dan hóór je de voordelen van Sound & Vision en bij de demo (chroomdioxide) krijg je een **gratis whisper!**

Maak gebruik van dit aanbod en stort f 25,- op postbanknr. 326216 of stuur f 25,- naar

SOUND & VISION

Ocarinalaan 102 – 2287 RC Rijswijk – Telefoon 070 - 93 26 18

JINGLEMACHINES EN WAAR- OM NIET

Feit: bij de meeste illegale radio(amateur)stations worden de jingles en commercials via cassettedecks de ether ingeslingerd. Bij de legale (grotere) radiostations werkt men met jingle-machines. Veelal vindt men dat het werken met jingle-machines tot "het echte werk" behoort. Cassette 's zouden minderwaardig en onprofessioneel zijn. Maar is dat zo? Het ging er immers toch om wat iemand zegt, en niet op wat voor manier dat de luisteraar bereikt? De feiten en misverstanden op een rij.

De jinglemachine; zo duur en eigenlijk al zo verouderd (het basis ontwerp stamt uit 1954). Waarom gebruikt iedere prof deze machines nog? Het antwoord ligt voor de hand: omdat er al sinds de uitvinding niets aan het principe is veranderd. De jingle machine is in zijn eigenlijk verouderde vorm een wereldstandaard geworden. Wat is, en hoe werkt een jinglemachine?

Om te beginnen moeten we stellen dat er twee soorten systemen zijn: mono en stereo. Beide hebben echter met elkaar gemeen dat ze 'scherp' worden gezet door een cue-toon. Dit is een 1000 Hz toon die vlak voor de informatie staat. Deze toon 'vertelt' de machine dat de band moet stoppen. De informatie (jingle of commercial) staat dan vlak voor de kop. Met een druk op start begint de jingle direkt. Daar zijn we meteen bij het grote voordeel van jingle cartridges aangekomen. De band zet zichzelf scherp, en de jingle start direkt. Met een cassette is het vaak nodig de band met de hand scherp te zetten. En dan het kosten-aspect. Voor ca 1000,- koop je een set (minimaal 3) cassettedecks met een pauzetoetsje. Eén jingle machine (afspelend), kost -zeer low budget- minimaal 800 gulden. Wil je echter een machine waar je niet direkt de koppen uitduwt, dan praat je al snel over 1500 a 2000 gulden. Nog iets om niet te vergeten: de lege carts, waar de band dan zelf in gewikkeld moet worden, kosten zo 'n 12,50. Bij een jinglepakket van 200 cuts, is ook dat een aspect waar men rekening mee moet houden.

DE WERKING

Wij stellen u even voor: een eenvoudige, afspelende mono jingle-machine. En een lege cart. Allereerst maar eens de cart: De band

die daar in moet, is van een speciale soort. Immers, de wikkeling berust op een 'endless' basis. De band moet dus onder zichzelf uitglijden. Deze tape soort noemt men 'Lubricated' tape,

ook wel Lub-tape. Zo 'n tape is iets duurder dan gewone band, en prettig lastiger verkrijgbaar. Heb je naast de afspeler geen opname machine, dan zul je de carts zelf op een bandrecorder (= Re-

vox) moeten opnemen. Je legt de band op de recorder en zet op het linker kanaal de jingle of commercial.

Op het rechter kanaal een (flink hard gemoduleerde) cue-toon van 1000 Hz (= 1 KHz). Die cue-toon mag niet te lang zijn. Een of twee seconden is voldoende. Anders zou de machine na het indrukken van de start knop opnieuw de toon herkennen en wederom stoppen. Is de band klaar

windt, daar de band zoals gezegd onder zichzelf uit moet kunnen glijden. Te los is vanzelfsprekend ook niet goed. De band is oneindig en zou zichzelf dan niet meer goed opwickelen. Lub-tape kan veel, maar je moet het bandje niet verzoeken...

Uiteraard is het bezit van een opname machine wel zo handig. Het bespaart een hoop werk en tijd. En carts zijn ook mét band er in te koop. Dat is wel zo handig, want bij een stereo machine behoort opnemen op

Al met al een dure grap. Als je er van uitgaat dat je toch zeker drie players en een recorder moet hebben. Onze berekeningen, en die zijn gunstig, voorspellen een minimale begin uitgave van ongeveer 6000 gulden. Dat is inclusief carts.

Gezegd moet worden dat je voor dat geld echt het goedkoopste van het goedkoopste hebt. Bij de officiële omroepen gebruiken ze apparaten van rond de 8000 gulden per stuk (players only).

HET CASSETTEDECK.

met jingle en cue-toon, dan moet de tape in een lege cart gewikkeld worden. Deze bezigheid is een handigheid die je eigenlijk eens voorgedaan moet hebben gekregen, wil je niet uren bezig zijn. Belangrijk bij het wikkelen is dat je de band niet te strak op

een band-recorder niet tot de mogelijkheden. Het cue- toontje moet daar immers op een derde spoor gezet worden en de drie- sporen Revox moet nog door Willi Studer uitgevonden worden. Een opname machine is dus een absolute must bij gebruik van stereo apparaten.

Een jaar of twintig geleden introduceerde Philips de compact cassette. In die twintig jaar is het systeem zo geperfectioneerd dat je je kunt afvragen waarom er eigenlijk nog jingle machines gebruikt worden. De cassette recorder is in de eerste plaats vele malen goedkoper en tegenwoordig zeker betrouwbaarder geworden dan de

jingle machine. Het grote nadeel van de cassette speler is dat hij zichzelf niet scherp zet.

Hoewel ook daar tegenwoordig listige apparaatjes voor zijn, kabel-radio W.A.P.S. werkt met een dergelijk, zeer aardig systeem. De meest gebruikte methode is het nulband systeem. Hoe werkt het nulband systeem? Je koopt een bandje in de winkel, sloopt het open, knipt de aanloopstrook eraf en stopt het in de recorder.

Wat je nu doet is meteen aan het begin van de band je jingle opnemen. Als je dit alles goed doet (niet teveel met je vingers aan de

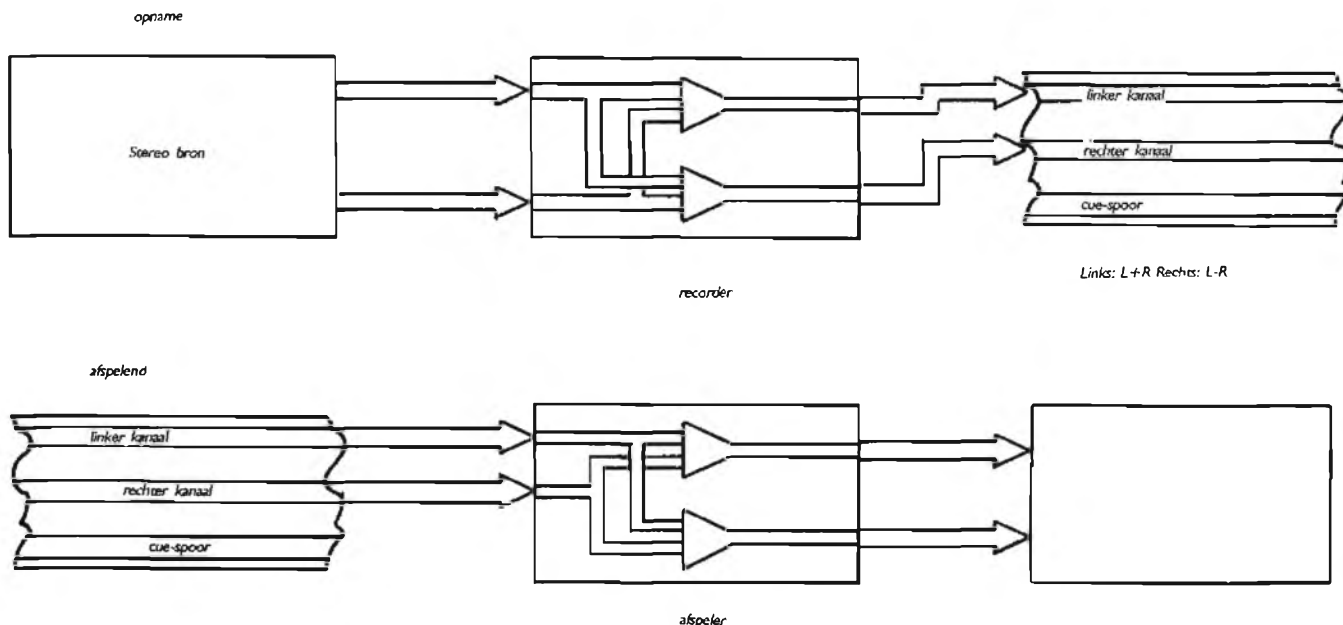
tape komen) heb je een soort van jingle cart. Het enige is dat het bandje niet rondloopt, je moet dus steeds als je je jingle wilt draaien het bandje naar het begin terugspoelen. Het spreekt dat je maar één jingle per bandje op moet nemen anders moet je ze nog met de hand scherpzetten. Dit soort cassette 's zijn tegenwoordig ook kant en klaar te koop.

Daar jinglemachines zeker voor de beginnende radiostations niet te betalen zijn, en er bovendien nogal wat onderhoud aan zo 'n apparaat nodig is, lijkt het beter toch maar cassettes te gebruiken. Het is

triest maar waar.

CD ?

De enige hoop op verandering is de cd. Een cd slijt niet, kan perfect cue gezet worden en alsof dat nog niet genoeg is; de geluidskwaliteit is altijd fris en als nieuw. Direct te programmeren, kortom; ideaal. In de toekomst zullen jinglepakketten waarschijnlijk gewoon op cd worden afgeleverd. Of op chip. Of nog een ander systeem. Maar hoe ze ook gebruikt zullen gaan worden, het lijkt zeker dat de jinglecart zijn langste tijd heeft gehad.

TE KOOP AANGEBODEN:

- 1 MX-2400 MENGPANEEL
- 2 TTX-2083 D.D. DRAAITAFELS
- 1 PLX-2500 EINDVERSTERKER
- 4 DISCO-108 LUIDSPREKERBOXEN

VERLICHTING;

- 1 SCHOTEL MET 20 LAMPEN
- 2 ZWENKBALKEN MET 4 LAMPEN
- 1 STROBOSKOOP 1500 WATT
- 1 ROOKMACHINE OP OLIE-BASIS

**DIT ALLES 1/2 JAAR GEBRUIKT Z.G.A.N.
VOOR 70% VAN DE
NIEUWPRIJS.
BEL VOOR INFORMATIE; 01102-1447.**

COMPACT DISCS POST-ORDER!

Zo'n 25.000 CD-titels zijn er nu al uitgebracht. Er is geen winkel die dit totale repertoire in huis kan hebben. Dus probeer het eens per post! Alle CD's zijn bij ons te bestellen tegen zeer redelijke prijzen bovendien! Vraag onze maandelijkse catalogus aan d.m.v. f. 3,- postzegels in brief of met cheque te sturen aan:

**CD-EXPRESS BV, Bachstraat 6, 2421 TS Nieuwkoop,
Telefoon 01725-1432.**

NEDERLAND IS ER (NOG) NIET KLAAR VOOR ...

Syndicated radio. Vele initiatieven zijn er reeds gesneuveld. PS Productions, een onderdeel van Rinand Media bv, doet het beter.

Professionele programma's, elke dag opnieuw, en inpasbaar in iedere identiteit.

Tegen een prijs die helemaal niet kan. En nu kunnen we hier wel allerlei kretten slaken, maar de geïnteresseerde man (of vrouw) achter een professioneel radiostation weet na deze tekst genoeg om in Amsterdam 683178 te bellen.

Wij sturen dan graag meer informatie, en uiteraard een proefprogramma. En oh ja; hoewel we een Belgische stem aan de telefoon verwachten, schrikken we niet van Nederlandse reacties. We zullen hoogstens verbaasd zijn ...

COMPACT disc
DIGITAL AUDIO

INSTRUMENTAL EFFECTS/ELEMENTS

The Digital DeeJay
**125 JINGLES,
PRODUCTION ELEMENTS
& MUSIC TRAX**

The Digital DeeJay

**125 JINGLES
PRODUCTION ELEMENTS
& MUSIC TRAX**

WEATHER

RADIO/GENERAL

NIGHT/DAY/WEEKEND

CHART

NEWS & INFORMATION

OLDIES

HITS

MUSIC & NONSTOP

GAMES & HUMOR

Dolby

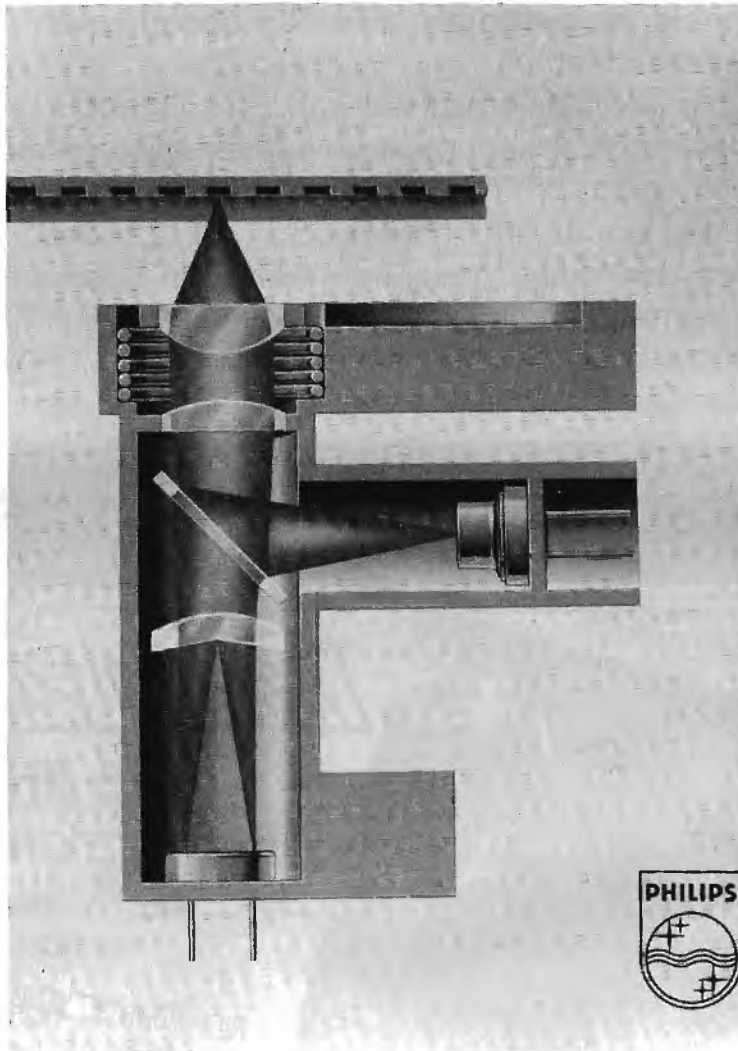
INSTRUMENTAL 30 SECOND MUSIC TRAX

NEW RECORDINGS, UNIEK OP CD EN VOLLEDIG PROGRAMMEERBAAR.

A TOP FORMAT PRODUCTION

CD EN WAAROM WÉL...

De CD-speler heeft er voor gezord dat ook de gewone niet kapitaal-krachtige muzikliefhebber concerten en andere vormen van muziek thuis op studio-kwaliteit kan beluisteren. De ontwikkeling van deze apparaten is -uiteraard- nog steeds in volle gang. Philips bracht kort geleden de CD 960 op de markt. Kan de concurrent inpakken? Een bespreking van dit apparaat en een uitleg over het basisprincipe van een CD-afspeler.

Een CD-speler ruist niet tot nauwelijks. Maar laten we de kwestie eens omdraaien. Waarom ruist een conventionele analoge opname eigenlijk? Bij een analoge registratie van bijvoorbeeld een concert wordt het geluid geregistreerd als een golf. De opname van een dergelijk evenement bestaat dus uit een hoop sinussen en cosinussen.

De vaak zo storende ruis in een opname gedraagt zich in deze net als een klimplant; hij kringelt zich om de sinussen en cosinus-

sen heen. Resultaat hiervan is dat de ruis dus altijd is verweven met de muziek informatie. (Om een klimplant kun je immers ook niet echt heen...)

Ruisonderdrukkingssystemen als dolby en dbx doen niet veel anders dan de ruis zoveel mogelijk wegmoffelen. Wil je een concert ruisvrij terughoren, dan zul je dit zeker niet analoog op moeten slaan. Maar hoe doe je dat dan wel?

Als je een jaar of twaalf geleden hardop gezegd zou hebben dat je

muziek in nullen en enen op wilde gaan slaan, was je zeker opgenomen in de meest nabij gelegen inrichting. Gelukkig waren er mensen die het niet alleen zeiden, maar er ook nog voor zorgden dat het systeem kon werken. Philips was hét bedrijf dat het idee ontwikkelde.

Nu, een paar jaar later is die ontwikkeling een eind verder. De CD is uit de kinderschoenen, en niet langer voorbestemd voor de zeer rijke muzikfanaten. Nu kan ook de gewone consument "digitaal genieten". Dat men daar ook gebruik van maakt mag blijken uit de spectaculaire stijging in de verkoop van spelers zowel als plaatjes.

Loop je heden ten dage met een zwarte, oude langspeler over straat, dan kan het voorkomen dat omstanders meewarig glimlachen. Modern zijn is jong zijn is CD-tjes draaien. Immers, de techniek is niet te stoppen. Dat is de algemeen geldende houding ten opzichte van de nieuwe geluidsdrager. Toch is dat achteraf vrij plotseling gegaan.

De consument heeft lange tijd de CD uit de boom gekeken.

Uiteraard is de prijs daarbij een belangrijk aspect geweest. Nu is ook dat veranderd. CD-spelers zijn soms al te koop voor FL 299,-. En ja, dan worden nieuwe ontwikkelingen aantrekkelijk....

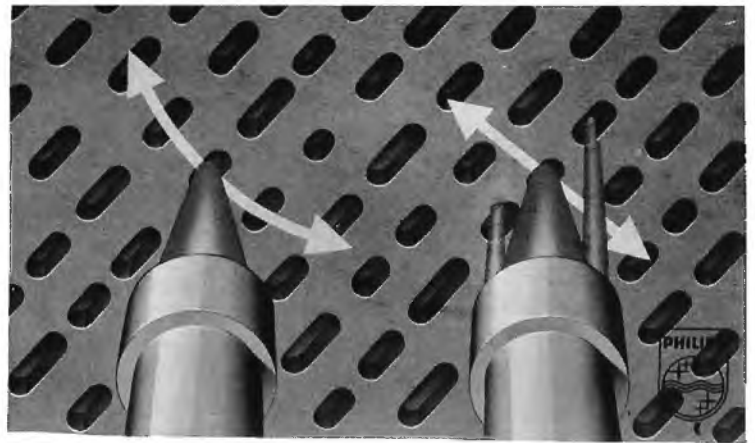
HET HOE

Nieuwe ontwikkelingen zijn natuurlijk fantastisch. En je hoeft niet, maar kan wel verder kijken. Want hoe werkt een compact disc speler nu precies ?

Het basisprincipe lijkt heel simpel. Het apparaat doet niets anders dan het uitlezen van een digitale code om deze vervolgens om te zetten in, het originele, analoge signaal.

Het geluid wordt in getallen opgeslagen : 100 plus ruis blijft dus 100. Geen enkel verlies. De zwakke schakel in het geheel is het gedeelte na dat het signaal weer analoog is gemaakt. Maar we draven door; laat ik eerst eens uitleggen hoe het systeem precies werkt: Zoals gezegd bestaat geluid uit golven. Stel je nu een sinus voor. De hoogte van de sinus is bepalend voor het getal dat de sinus op een bepaald moment toegewezen krijgt.

Deze getallen worden omgezet in een binaire code, nullen en éénen. Later vertaald men de nullen en éénen weer in "gaatjes" en "geen gaatjes". Het belangrijkste is daarmee in feite verteld. Nu echter, moet deze informatie 'alleen nog maar' op een disc gezet. Er zijn uiteraard nog allerlei tussenbewerkingen

nodig, maar het zou te ver voeren dat hier uit te leggen. Terug naar die disc-speler. Dit apparaat leest nu de binaire code van het plaatje en voert alle eerder genoemde handelingen opnieuw uit, nu echter in omgekeerde volgorde.

Dit uitlezen gebeurt optisch hetgeen inhoudt dat er geen enkele slijtage aan de plaat optreedt. Een ideaal systeem dus, ware het niet dat er nog altijd een analoog gedeelte blijft. Ideaal zou dan ook zijn als wij mensen direct de digitale code 's zouden interpreteren als muziek. Helaas zijn we nog niet zover dat we op straat wijsjes in eenen en nullen fluiten....

HET FILTER

Om een zo perfect mogelijk geluid te krijgen moeten zoveel mogelijk handelingen digitaal geschieden. Philips heeft al in het begin het digitale filter ontwikkeld. Het voordeel hiervan is dat er "scherper" gefilterd kan worden. Dit betekent een betere harmonische onderdrukking wat weer resulteert in een "eerlijker" weergave van het geregistreerde geluid. En daar is het eindproduct alleen maar bij gebaat....

In het begin stonden andere fabrikanten nogal sceptisch tegenover deze manier van filteren. Langzamerhand gaan ook zij nu over op deze superieure methode. In de nieuwe serie CD-spelers van Philips wordt deze manier van filteren uiteraard toegepast. Opmerkelijk is dat het filter, dat verdeeld is in elementen, zelfs verbeterd is.

Ging men vroeger uit van 2 keer 96 elementen, nu gaat men al uit van 2 keer 120 elementen. Ver-

dere verbeteringen wat betreft het analoge weergave gedeelte zijn: Een vergaande integratie van bijna alle componenten, waardoor het geheel minder storings-gevoelig wordt. Nog even terug naar het digitale gedeelte van het apparaat. De grootste verbetering daar is het foutcorrectie-systeem. Dit vernieuwde systeem gaat niet uit van een standaard procedure. In de computer zit namelijk een geheugen met kant en klare foutcorrecties. Hierdoor wordt een beschadiging altijd goed gecorrigeerd.

Zelfs beschadigingen van 12.000 bits worden nog hersteld. Vergelijken met modellen van andere fabrikanten mag dit baanbrekend genoemd worden.

Een vaak gehoorde klacht betrof het mechanische gedeelte van Philips-spelers. Ook hier is bij het nieuwste model, de 960, goed aan gedacht. Een verbeterde la en weinig gebruik van plastic is het resultaat. Qua vormgeving en ergonomie is de 960 perfect. Het enige minpunt wat betreft de uitvoering is de toch wel wat onprofessioneel aandoende net-aansluiting. Ze gaan er bij Philips vanuit dat je je CD speler ook op het snoertje van je scheerapparaat moet kunnen aansluiten. Gevolg, juist ja, een nogal ouderwets afneembaar netsnoer.

Gelukkig is de speler voor de rest zo goed uitgerust dat dit totaal in het niet valt. Een kleine opsomming: De enkelstraals laser is gemonteerd in een geheel vrijbewegende zwaai arm die bevestigd is op een schokbestendig chassis van gegoten aluminium, ondersteund door een zware grondplaat. Deze manier van monteren garandeert een zeer

schok-, en trillingsbestendige CD speler.

De 960 is verder voorzien van de modernste zoekmethoden. Een digitale uitgang maakt het mogelijk de speler als een ROM te gebruiken. Ook zit er aan de achterzijde van het apparaat een optische uitgang, een beetje voorbarig maar mochten er over een tijdje nog betere d/a omzetters op de markt komen dan kan de speler hier zonder meer op aangesloten worden.

Bijkomend voordeel van een optische uitgang is de storings-ongevoeligheid van de aansluiting tussen CD en omzetter. Voedingen van de motoren, het digitale deel en het analoge

gedeelte zijn, om storingen te voorkomen, gescheiden. Als laatste wil ik nog even de verbazend korte tijd noemen die het apparaat nodig heeft om een gekozen passage op te zoeken. Om van rand tot rand te komen heeft de machine slechts één seconde nodig.

Al met al is de 960 een perfect apparaat "met studio-kwaliteiten geworden. Hij is mogelijk nog beter dan de 650 die, nog niet zo lang geleden, tot de beste speler te wereld uitgeroepen is. De prijs valt ook nog reuze mee: ongeveer 2500 gulden. Ter vergelijking: een dergelijk apparaat kost bij Teac 3000, bij Tandberg

4500 en, of dat niet genoeg is, betaal je voor de zeker niet betere Accuphase 17000 gulden. Daarbij, de gehele vakpers is het er over eens dat Philips nog steeds de beste CD-spelers maakt.

Niet alleen hebben ze het dus uitgevonden, ze produceren tot op de dag van vandaag nog steeds de 'absolute top'. Mocht je binnenkort een CD-speler willen gaan kopen, dan raden wij zonder meer aan om goed naar Philips te luisteren.

Het verschil is namelijk hoorbaar op het moment dat je het met andere merken vergelijkt. Ook in de lagere prijsklassen.

Yum Festen

ESSA ELECTRONICS

Sp. Kuyperplantsoen 32
1975 DW IJmuiden

02550-34972

Printen kant en klaar;		toondecoder	f 50,00
compressor/limiter	v/a f 49,00	temperatuur sensor (met relais uitgang)	f 50,00
limiter	v/a f 49,00	auto alarm (spanningsval)	f 50,00
P.L.L. systeem	v/a f 76,00	timer 4 sec...5 min	f 50,00
meetzender	v/a f 45,00	D.V.M. 3 digits	f 60,00
voeding	v/a f 15,00		
- wij maken ook elektronische schakelingen in opdracht (ook voor particulieren) voor hele lage prijzen.		- wij etsen en boren ook printplaten (ook enkel stuks)	
		- wij ontwerpen voor U tegen bijzonder laag tarief (ook voor particulieren)	

”IN BEN NIET IN HET EVANGELIE VOOR DE COMMERCIE, ANDERS ZOU IK ER VANDAAG NOG MEE STOPPEN ... ”

Zijn organisatie kent meer dan 100 medewerkers in vaste dienst. De activiteiten daarvan spreiden zich uit over de hele wereld; van New York tot India, of Australië, hij heeft er 'offices'. Het hoofdkantoor van de 'Johannes Maasbach Wereldzending' bevindt zich in Den Haag. Via de radio, televisie en drukpers verkondigt hij het 'Volle evangelie'. In Nederland is hij bij het grote (?) publiek voornamelijk bekend van radio Monique. Een gedachtenwisseling over commercie, radio, het evangelie en de Amerikaanse televisiedominee's. "Maar meneer, een directeur van een groot bedrijf woont toch ook niet zoals misschien een timmerman woont?"

Direkt na het gesprek ontvang ik een pakket informatie met naast de nodige bladen, folders en cassettebanden, ook zijn biografie "Waarom ik Christus predik". Op de tweede bladzijde lees ik het volgende.

"(...) Als mijn vriendje en ik uit school kwamen, gebeurde het dikwijls dat we 'openluchtsamenkomstje' gingen spelen. Ik zette dan wat oude houten stoelen neer, die moesten dienen als platform, net als in de evangelisatie-auto en mijn vriend Arie ging op het orgel spelen. Ik liet het publiek (dat er niet was) zingen en ik getuigde en predikte vanaf mijn stoelenplatform met af en toe een luid 'halleluja' door mijn prediking heen. (...)."

Als klein kind speelde Johan Maasbach dus geen doktertje, maar evangelistje. Hij is dan ook al een tijdje bezig. 23 Jaar geleden waren zijn lezingen voor het eerst te beluisteren 'over' radio Luxemburg. "Maar", zegt hij nu, "die uitzendingen werden wat duur. Op het laatst kostte een uitzending geloof ik vijfduizend gulden. Voor 15 minuten. Toen zijn we overgegaan op 'de cassette van de maand'. Dat is een c-60 cassette met daarop twee toespraken. Men kan zich daarop abonneren. We zijn nu al bij aflevering 53. Er zijn ook piraten die die cassettes af en toe uitzenden. Nou ja, als ze dat doen vind ik het prima."

J. Maasbach

TAKKEN

Het zendingswerk van Maasbach kent verschillende takken. Een van de afdelingen is het radio-werk. Er is echter ook een uitgebreide televisie-afdeling, en vooral lectuur. Een maandblad ('Nieuw Leven ') wordt uitgegeven in 7 talen. De nederlandse versie heeft een oplage van gemiddeld 70.000. Men verspreidt dat via een adressenbestand. Als je dat allemaal hoort lijkt Johan Maasbach meer een manager dan een evangelist. " Nou, ik predik het evangelie van Jezus Christus. In Amerika kan je met een vlag op de hoek gaan staan, en het evangelie verkondigen. Dan ben je vrij. Dat kan hier ook. Je neemt een bijbel, en, dan kan je mensen bereiken. Maar het is natuurlijk beter om mensen te bereiken door middel van de moderne technieken zoals radio en televisie. En de drukpers. Anders bereik je maar een enkeling. En wij bereiken liever de massa. Je moet zielen winnen daar waar de zondaren zijn. Nu wil ik niet alle mensen die amusement bekijken als zondaren betitelen, maar je moet toch wel in de wereld zijn.

Ik ben liever te horen op een algemeen station, dan op een puur religieus station. Dat laatste wordt vaak juist afgezet precies door de mensen die ik wil bereiken. Als ik een eigen zender, 24 uur per dag zou hebben zou ik het ook zo algemeen houden. Voor verschillende groeperingen."

"Piet Derksen, jajaja zeker. Ik dacht zo dat die man een gigantische organisatie heeft opgebouwd. Ik heb daar diep respect voor. Dat hij een omroep (de rko, JvB) wil starten komt waarschijnlijk doordat hij niet blij is onder een zuil te werken. Hij houdt meer van de Amerikaanse stijl, daar ben ik ook wel voor. Maar echt, ik heb een diep respect voor die man. Hij is dan meer katholiek, maar dat maakt me niet uit. Wij werken samen met allen die van goede wil zijn. Ik ben ook blij met wat het Leger des Heils doet. Ik ben blij met iedere groep die het evangelie verkondigt."

Commercie gecombineerd met religie komt wat ongebruikelijk over. Denkt Johan Maasbach dat dit het vooroordeel is waarom

men soms sceptisch tegenover media-evangelisten staat ?

"Ik vind dat je gewoon altijd opmerkzaam moet zijn. Ook in een kerk. Of je nu katholiek bent of protestant. Als je 40 ton papier moet kopen, en je kan het een kwartje de kilo goedkoper krijgen, dan ben ik blij dat ik een commerciële instelling heb. Want wij gebruiken ontzettend veel papier. Maar wij zijn niet in het evangelie voor de commercie, want dan zou ik er vandaag nog mee stoppen. Van het begrip evangelist hebben ze hier in Nederland een heel verkeerd begrip. In Amerika noemen ze een prediker meteen een 'electronische kerk'. Maar wat heb ik tegen een electronische kerk, wat heb ik daar nu tegen? Ik wou dat we hier in Nederland wat meer evangelie hadden, op de buis. Nu is er maar heel weinig. Hoogstens een of andere, voor een hele hoop mensen nogal droge, kerkdienst. Het kan anders, dat er meer van uit zou gaan." In Amerika zijn de tv-evangelisten en met name Jim Baker, redelijk onthuld als zijnde uit op winstbejag.

UHER Kiest voor
BETROUWBAARHEID
& DEGELIJKHEID

U TOCH OOK!

4200 REPORT MONITOR

- * 4 snelheden
- * voor- en naband controle
- * mogelijkheid tot aansluiting AV-apparatuur
- * start / stop afstandbediening mogelijk
- * uitgebreide set accessoires

Infovisie

Infovisie b.v. Division of GROUP 2000 AG (GPI)
DALSTEINDREEF 18 (GEBOUW VIJVERHAGE), DIEMEN
Tel. 020-998911

"Nee, die zijn helemaal niet uit op winstbejag. Dikwijls lees je in de bladen hoeveel miljoenen Jimmy Baker binnenhaalt. Maar ze zetten er niet bij hoeveel commerciële stations die man heeft, en hoeveel hij daaraan moet betalen. Wat ze er allemaal bij hebben wordt niet geschreven. Dat is dwaasheid. Als je bij mij alleen maar zou schrijven wat er binnenkomt, en niet wat er uit gaat, ja, dan krijg je een totaal verkeerd beeld. En wat is er aan de hand als die man een groot huis heeft? Hij heeft een ontzaglijk groot werk op poten gezet. Hij is een heel geliefd persoon onder miljoenen, en hij heeft miljoenen zielen gewonnen. Wat kan het mij dan schelen of die man in een mercedes rijdt of in een lelijk fordje?"

Dat maakt uit op het moment dat het geld voor die mercedes van de gelovigen afkomstig is.

"Als je de royalties van zijn boeken en platen, en die van zijn vrouw, optelt kom je al aan miljoenen. Dat zijn geen giften... Als ik kijk naar het werk wat ze doen is het voor mij geen probleem. Het is hetzelfde als hier een directeur van een groot bedrijf, Philips ofzo, niet in een huis

woont waar misschien een timmerman in woont. Daarbij veel tijd voor zijn levenswijze zal die man niet hebben. En laat ik er dit nog over zeggen. Als je aan tien mensen 100.000 gulden geeft dan zal de een het verdrinken, de tweede het opbergen en de derde maakt er winst mee. Wat hij dan met zijn winst doet is echt zijn zaak. Ik begrijp uw kwestie wel; er zijn arme mensen die geld geven en zijn levensstijl is een beetje royaal. Maar u moet ook een beetje weten dat Amerikanen geen Nederlanders zijn."

Een quote van u. "We hebben de techniek nodig om de zeer grote oogst van gelovigen binnen te ha-

len". En dan, als u ze binnen heeft?"

Dan laat ik ze vrij om te gaan naar de kerk van hun keuze. Als wij mensen tot de waarheid brengen doen wij dat omdat we in die waarheid geloven. Zijn ze dan eenmaal tot Christus gebracht, dan vertellen we die mensen om ook Zijn getuige te zijn. Maar we brengen ze niet naar Christus uit winstbejag. Dan zou het niet evangelisch zijn. Dan zou ik manager of directeur van een groot Hotel willen zijn. Er zijn een hele hoop mensen die denken dat die Maasbach schat en schatrijk is. Dat ik alleen maar op geld uit zou zijn. En geld is nu het minste wat ons interesseert. Maar geld is wel nodig om de rekeningen te betalen, om papier, de radio en alles te betalen."

Hoeveel betaalt u daar nu voor, radio Monique?

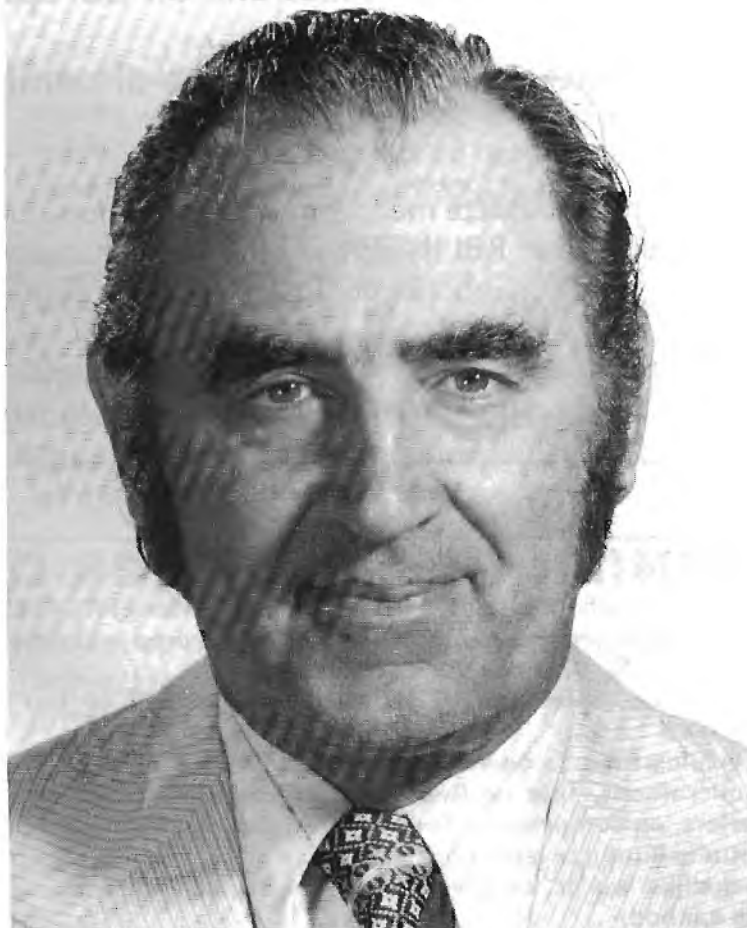
"Niets"

Ik heb andere inlichtingen.

"Maar niet van mij. En ik bemoei me daar ook niet mee. Mijnheer Zebaoth regelt dat. Als u meer inlichtingen wilt hebben moet u Monique maar bellen. Ik zeg niets. De Bijbel leert ons in deze dat kennis smarten vermeerdert... Aan de post te merken zijn de uitzendingen via Monique succesvol. Het is natuurlijk moeilijk, je hebt maar een kwartier of een half uur. Er zijn mensen die zeggen dat het voor hen niet hoeft. Zo gauw die Maasbach horen zetten ze hem uit. Er zijn er ook die er erg blij mee zijn, die willen het niet meer missen."

Hoe rijk bent u zelf?

"Ik wil wel ruilen met wat u op de bank of giro heeft. Dat wil ik zo oversteken."

Dan zal ik even een contractje opmaken.

"Geen probleem. U hebt een bandje meelopen, dus het ligt vast. Kijk, als u morgen een oproep zou doen in uw blad voor geld, en ik zou 50.000 gulden ontvangen, zou ik gelijk voor een nieuwe drukpers zorgen. Of andere apparatuur. Maar niet voor mezelf. Ik heb geen tijd voor andere dingen. Ook mijn vrouw en kinderen, we hebben het razend druk. En we leven, ja wat noemt iemand eenvoudig. We moeten altijd uitkijken dat we niet teveel eten. En dan ligt het er maar aan waar je hart is. Mijn hart is bij andere dingen. Wij helpen gewoon graag mensen."

Na het gesprek met Johan Maasbach, die overigens uiterst vriendelijk en voorkomend tijd vrijmaakte, pakten we nog even zijn biografie. Vrijwel aan het eind staat de volgende passage.

(...) Hij vertelde mij dat hij iets voor het werk des Heren wilde doen. Hij zei: "Broeder Maasbach, u kunt rekenen op 20.000 gulden. Zeg maar op welke wijze u het geld wil ontvangen". Op hetzelfde moment sprak God tot mijn hart dat deze man niet 20.000 maar 25.000 gulden moest geven. Ik schrok ervan en bad de Here in stilte om wijsheid. (..) Toen mijn christenvriend, nadat we tezamen nog gebeden hadden, met zijn vrouw opstond om heen te gaan zei hij:

"Maasbach, het bedrag dat ik je heb toegezegd zal ik nog met 5.000 gulden verdubbelen. Ik zal er dus 25.000 van maken." Toen vertelde ik hem hoe God tot mijn hart had gesproken en zo werd zijn beslissing door de here bevestigd. (...) Laat niemand ooit het idee hebben dat ons wereldwijde zendingswerk draait vanwege de grote giften. Het zijn juist de vele kleine giften van 10, 25 en 100 gulden waardoor wij tezamen een enorm groot zielenwinnend werk kunnen doen." (..)

Na het lezen hiervan heb ik nog even overlegd. We plaatsen geen oproep voor geld. Hoe graag ook wij mensen helpen.

Jeroen van Baaren

Diskjockeys (m/v) gevraagd!

**Radio Benidorm Internationaal
Zoekt:**

ervaren DJ's voor haar programma's en syndicated projecten in Australië en Europa!

Tevens mixers voor 15 minuten discomixprogramma's in Spanje.

Stuur een proefcassette met naam en adres, referenties en cv van ongeveer een uur, naar: RBI INTERNATIONAAL, Kanaalweg (nummer niet nodig), Gebouw de Toekomst, Capelle a/d IJssel.

Sluit een retourenveloppe met een betaalkaart, postwissel of postzegels t.w.v. f 5,- bij, dan sturen we je de cassette in ieder geval retour!

UNIEK AANBOD VOOR DJ 'S !!!

Wegens verdere uitbreiding kunnen we nu te huur aanbieden **PROFESSIONELE STUDIO 'S**, waar u uw eigen programma kunt opnemen en promo's kunt inspreken. Voor de speciale prijs van FL 40,- per uur exclusief BTW.

In het studiocomplex van Music Meida hebben wij 40 uur ruimte voor gebruik door derden.

Onze geluidsstudio's omvatten een professionele SBM Eela studio-mixer, electrovoice microfoons, Teac en Revox bandrecorders, cassette recorders, cardmachines, CD-spelers, en compressor-limiters. De telefoon is aangesloten op de mixer.

In de studio kunt u tevens gebruik maken van onze grote collectie grammofoonplaten, die wekelijks wordt aangevuld. Voor boekingen en inlichtingen over dit sensationele aanbod:

Music Media Telefoon 035-47057 Postbus 2010 1200 CA Hilversum

Yum

TOT ZOVER ....

Het augustus-nummer. Werd er in het vorige nummer gesteld dat de zomer voorbij was voor we het wisten, nu kunnen we geen komkommer meer zien. Heel Nederland aan het strand of bij broodje van Willem in Benidorm, en de redactie wanhopig een blad makend. Wij hebben geleden. En gehuild, ook. Erg.

Ook: een nieuw seizoen. Dat houdt veranderingen in, eveneens voor dit boeiende blad. Vanaf volgende maand zal de hoofd-, tussen-, en eindredactie verzorgd worden door Yum Festen. Wat dat inhoudelijk voor consequenties heeft? Weinig tot geen. Uiteraard zal hij het op zijn geheel eigen wijze gaan doen, maar met wat gesmeek en smeergeld van onze zijde, heeft hij zich bereid verklaard de huidige lijn voorlopig voort te zetten.

Ondergetekende gaat wat anders doen. Waarschijnlijk wordt het een zeezender-project op het IJsselmeer, dat met een Nederlandse, Vlaamse en Duitse service begint. Het geheel zal waarschijnlijk worden gefinancierd door J. Wendale dus dat is rond.

Met dank en groeten.

Namens alle medewerkers wens ik u Yum.

Jeroen van Baaren.

AKG K 240

M O N I T O R

Freaks en 'gewone muzikliefhebbers' weten wel beter. Zij kiezen juist bij CD de K 240 Monitor van AKG: de perfecte weergever die rijk laag met briljant hoog combineert.

Favoriet van professionals over de hele wereld. Bijvoorbeeld tijdens muziekopnames in vele bekende studio's. Maar ook bij andere opnames die, alleen al door weergave via CD, het uiterste vergen van iedere schakel.

Ja, digitale technieken in opname en weergave openen een wereld van fantastisch geluid. De K 240 Monitor sluit daar perfect bij aan.

IS CD THE LIMIT?

Geen wonder, AKG verlegt constant "the limit" in perfectie.

Specificaties:

Frequentiebereik	: 15...20.000 Hz
Nominale impedantie	: 600 Ohm per systeem
Druk op oorkussen	: 3,5 N (ca. 350 gr)
Gewicht	: 240 gr (zonder kabel)
Kabel	: Enkel snoer, lengte 2,5 m
Aansluiting	: 1/4" stereo jack-plug.

Wilt u meer informatie over de K 240 Monitor en andere AKG hoofdtelefoons? Een (brief)kaartje naar Audioscript, Postbus 213, 3760 AE Soest en we zenden u documentatie, prijs- en dealerlijst direct toe.

AUDIOSCRIPT BV

Audioscript BV, Nijverheidsweg 13, 3762 EP Soest. Postbus 213, 3760 AE Soest. Telefoon 02155 - 20302.